
Strateginen sopimus 2019

Kaupunkiympäristötoimiala

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Kaupunkiympäristötoimiala vastaa toimintaedellytysten luomisesta ja järjestämisestä vetovoimaisen kaupungin kasvulle, kaupunkiympäristön kehittämiselle, rakenteelliselle toimivuudelle ja viihtyisyydelle. Tavoitteena ovat hyvinvointia edistävä ympäristö ja sujuvat liikkumiskäytännöt.

Toimiala vastaa myös kaupungin rakennetusta infraomaisuudesta, laadukkaasta kaupunkiympäristön toteuttamisesta ja ylläpidosta sekä terveellisten tilojen toteuttamisesta. Lisäksi toimiala vastaa ympäristöön ja rakentamiseen liittyvistä viranomaispalveluista, ympäristönsuojelusta, seudullisista jätehuollon viranomaispalveluista sekä seudullisista joukkoliikennepalveluista.

Kaupunkiympäristötoimialalla toimii viisi palvelu- aluetta.

- **Kaupunkisuunnittelu ja maaomaisuus** vastaa kaupungin maankäytön ja liikenteen suunnittelusta, kaavoitustoimesta, tonttituotannosta sekä kaupungin maaomaisuuden hallinnasta.
- **Kaupunkirakentaminen** vastaa katujen, puistojen ja muiden yleisten alueiden toteutussuunnittelusta, rakennuttamisesta

ja ylläpidosta sekä kaupungin toimitilojen suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

- **Paikkatieto ja kaupunkimittaus** vastaa tonttijaoista, kiinteistönmuodostuksesta ja kiinteistörekisterin pidosta, paikkatietoaineistojen tuottamisesta ja ylläpidosta, paikkatietojärjestelmistä sekä toimialan asiakaspalvelusta.
- **Luvat ja valvonta** vastaa rakentamisen ja pysäköinninvalvonnan viranomaistehtävistä, ympäristön- ja luonnonsuojelun, ympäristöterveyden sekä seudullisen jätehuollon viranomaistehtävien valmistelusta sekä palvelualueen tehtäviin liittyvästä neuvonnasta, ohjauksesta, valvonnasta ja asiantuntijapalveluista.
- **Seudullinen joukkoliikenne** tuottaa Turun kaupunkiseudun Föli-kunnissa kaikille avoimet joukkoliikennepalvelut.

Kaupunkiympäristötoimialan toimintaa ohjaavat seuraavat luottamuselimet:

- **Kaupunkiympäristölautakunta** vastaa kaupungin maankäytön, liikenteen ja yleisten alueiden suunnittelusta, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan seurannasta, kaupungin maaomaisuuden hallinnasta sekä katujen ja muiden yleisten alueiden rakennuttamisesta ja ylläpidosta sekä tilojen rakennuttamisesta, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle.
- **Rakennus- ja lupalautakunta** vastaa kaupunkiympäristötoimialan viranomaistehtävistä, ellei tehtäviä ole annettu muulle toimielimelle.

- **Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota seudullisena joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Turun, Kaarinan, Liedon, Naantalın, Raision sekä Ruskon kuntien alueella.
 - **Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta** toimii kuntalain 51 §:n mukaisesti osana Turun kaupungin organisaatiota jätelain mukaisena 17 kunnan seudullisena jätehuoltoviranomaisena.
-

1.2 Toimintaympäristön muutokset (kh)

Toimintaympäristössä voimakkaasti vaikuttavia trendejä ovat mm. ilmastonmuutos, kaupungistuminen, väestönkasvu, positiivinen rakennemuutos, väestön ikääntyminen, maahanmuutto, hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus, digitalisaatio sekä lainsäädännön muutokset.

Kaupungit kasvavat ja kehittyvät ennennäkemättömällä vauhdilla. Suomessa kaupunkiseuduilla asuu jo 70 % väestöstä.

Turun kaupungin väestönkasvu on 2010-luvulla ollut ennakoitua nopeampaa. Varsinais-Suomessa on käynnissä positiivinen rakennemuutos, jonka myötä teollisuuden työpaikat ovat voimakkaassa kasvussa. Kaupunki varautuu kasvu-uran jatkumiseen.

Suomen väestö ikääntyy kuten muissakin kehittyneissä maissa. Turussa yli 65-vuotiaiden määrän ennustetaan kasvavan n. 17 %:lla vuoteen 2030 mennessä. Samaan aikaan alle 15-vuotiaiden määrän ennustetaan kasvavan vain n. 8 %:lla. Alle 15-vuotiaiden määrä on poikkeuksellisen alhainen koko maassa.

Turun väestö	TOT2017	ENN2030	ENN2050
Alle 15 vuotiaita	25 920	27 966	32 594
15-64 vuotiaita	126 417	141 653	168 803
Yli 65 vuotiaita	38 851	45 408	53 227
YHTEENSÄ	191 188	215 027	254 624

Työikäisten osuus Suomen väestöstä pienenee Tilastokeskuksen ennusteen mukaan nykyisestä 64 prosentista 59 prosenttiin vuoteen 2030 ja 57 prosenttiin vuoteen 2060 mennessä.

Väestön ja työpaikkojen määrän kasvu sekä väestön ikääntyminen asettavat haasteita koko seutukunnalle mm. asuntojen, koulutuksen, palvelujen ja liikenteen suhteen. Positiivinen rakennemuutos ja työpaikkojen määrän voimakas kasvu edellyttää asuntotuotannon määrän nopeaa kasvattamista. Tarvetta on erityisesti pienille asunnoille. Kasvulla on vaikutuksia maankäytön suunnitteluun, palveluverkkoon, liikkumiseen, infrastruktuurin ja tilojen rakennuttamiseen, ylläpitoon ja valvontaan. Väestön ikääntyminen ja sen myötä yksinasumisen lisääntyminen vaikuttaa palvelujen järjestämiseen. Kaupungin kasvuun on varauduttava riittävien resurssien.

Kaupungistumiseen liittyy monia mahdollisuuksia. Kaupungistumisprosessien kiihtyessä on löydettävä uudenlaisia liikkumisen ratkaisuja niin kaupunkien sisällä kuin kaupunkien välillä. Tiivis kaupunkirakenne mahdollistaa kustannustehokkaan ja infrastruktuurin ja liikenneverkon järjestämisen. Suuret kaupunkiseudut pystyvät tarjoamaan asukkailleen monipuolisia palveluita, vapaa-ajanviettomahdollisuuksia ja yrityksille osaavaa työvoimaa. Väestökeskittymät tarjoavat hyvät edellytykset kiertotaloudelle, jossa kulutus perustuu omistamisen sijasta palveluiden käyttämiseen: jakamiseen, vuokraamiseen sekä kierrättämiseen ja materiaalien jalostamiseksi uusiksi tuotteiksi.

Kaupungistuminen tuo mukanaan myös monia ongelmia. Kaupungit kuluttavat yli 2/3 maailman energiatuotannosta ja tuottavat 70 % maapallon hiilidioksidipäästöistä. Väestön keskittyminen lisää melua ja liikenneruuhkia ja alueellisesti jätteiden määrää. Erilaiset sosiaaliset ongelmat kuten syrjäytyminen sekä turvattomuuden tunne uhkaavat

lisääntyä. Asuntojen kysynnän kasvaessa niiden hinnat nousevat erityisesti halutuimmilla alueilla, mikä saattaa syventää alueiden välistä eriytymiskehitystä. Turussa alueiden tulotason mukainen ja etninen eriytyminen on voimistunut.

Turun kaupungin tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti hiilineutraaliutta jo vuoteen 2029 mennessä. Tähän päästään mm. kestävää energiajärjestelmää sekä kestävää ja vähähiilistä liikkumisjärjestelmää kehittämällä. Energiajohtamisen toimenpideohjelmalla parannetaan kiinteistökannan energian käyttöä.

Rakennetulla ympäristöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Rakennetulla ympäristöllä on myös suuri painoarvo kestävä kehityksen edistämässä koko yhteiskunnan tasolla. Ilmastonmuutoksen edetessä on myös sen vaikutuksiin aiempaa vahvemmin varauduttava.

Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksen ja ylläpidon kustannusten jäädessä yhä harvempien vastuulle kaupungin on vakavasti mietittävä, miten palvelutuotannon jatkuvuus saadaan turvattua. Kasvaan palvelujen kysyntään on kyettävä vastaamaan entistä pienemmällä taloudellisilla resursseilla. Ratkaisuna on joko työnteon määrän kasvattaminen tai työn tuottavuuden parantaminen. Koska väestöennusteiden perusteella näyttää epätodennäköiseltä, että työvoiman määrää kyettäisiin lisäämään riittävästi, tuottavuuden kasvattaminen on välttämätöntä. Tuottavuus voi kasvaa ainoastaan toimintatapoja muuttamalla, ja siksi organisaation kyky uudistaa jatkuvasti on avainasemassa. Tuottavuus kasvaa uudistamalla toimintatapoja ja hyödyntämällä teknologisia innovaatioita. Digitalisaatio mahdollistaa ajasta ja paikasta riippumattomien palvelujen tuottamisen ja kaupungin oman toiminnan tuottavuuden parantamisen.

Sote- ja maakuntauudistuksen ratkaisut ovat edelleen kesken, Uudistukset tulevat tämänhetkisen tiedon mukaan voimaan 2021, mikä vaikuttaa mm. tilojen käyttöön. Uudistuksiin liittyen on ollut esillä ympäristöterveyden tai jonkin sen osaluheen (esim. elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto) siirtäminen maakunnalle. Sote- ja maakuntauudistus tuonee jo vuonna 2019 lakimuutoksia, jotka koskevat ympäristöterveydenhuoltoa. Aiemmin suunnitelmassa olleesta rakennusvalvonnan seudullistamisesta sen sijaan on luovuttu.

Lainsäädännön uudistuksia on tulossa edelleen. Normien purkaminen kohdistunee ainakin maankäyttö- ja rakennuslakiin sekä ympäristönsuojelulakiin. Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudis-

tus on käynnistynyt v. 2018. Uuden lain voimaantulo siirtynee 2020-luvun alkupuolelle.

Laki kolmiulotteisesta kiinteistönmuodostuksesta on voimassa 1.8.2018 alkaen. 3D-kiinteistöjen muodostamisen hyötynä on mm. suurten ja monitasoisten rakennushankkeiden toteuttamista mahdollistamalla kiinteistöjen jakaminen myös korkeussuunnassa. Lakimuutoksesta johtuvia vaikutuksia on vielä vaikea arvioida.

Laki liikenteen palveluista on voimassa 1.7.2018 alkaen. Tämä laki on ensimmäinen osa kolmivaiheista liikennekaari -nimistä hanketta, jolla pyritään uudistamaan laajasti liikennealan sääntelyä.

Tieliikennelain uudistus puolestaan tuo mahdollisesti kunnille lisävelvoitteita.

Kaupungin ja lähialueen neuvottelemat sopimukset valtiovallan kanssa linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteet. Näitä sopimuksia ovat mm. kasvusopimus, kasvukäytäväsopimus ja MAL-sopimus. Sopimusten tavoitteet ohjaavat myös Kaupunkiympäristötoimialan toimintaa.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Asukasluku (31.12.) ja väestönkasvu edellisestä vuodesta	182.072 1.847	183.824 +1.752	185.908 +2.084	187.604 +1.696	189.669 +2.065	+2.500	+2.500	+2.500	+2.500	+2.500
Työpaikkojen määrä	95.201 -1.611	93.943 -1.255	95.421 +1.478	+1.400	+1.400	+1.400	+1.400	+1.400	+1.400	+1.400
Infrapalvelujen ylläpidettävä pinta-ala, ha	3.757	3.867	3.944	3.878	3.916	3.955	3.995	4.035	4.035	4.035

Väestö- ja työpaikkatavoitteet perustuvat kh 22.5.2017 § 219 Yleiskaavan 2029 tarkistettuihin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2029 Turussa on 220 000 asukasta ja 115 000 työpaikkaa. Infra-palveluiden ylläpidettävä pinta-ala perustuu asiantuntija-arvioon valvontakohteiden määrän kasvusta.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Turun kaupungin väestönkasvu on ollut ennakoitua nopeampaa ja kaupungistumisprosessi jatkuu edelleen. Tähän vaikuttaa mm. Turun seudulla käynnissä oleva positiivinen rakennemuutos. Samaan aikaan myös alueiden eriytyminen on voimistunut. Kaupungin hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää energiatehokkaan ja resurssiviisaan toimintatavan ulottamista kaikkeen toimintaan.

Toimialalla hyödynnetään digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia toiminnan kehittämisessä. Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta. Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä.

Kaupunkiympäristötoimiala toimii aktiivisesti käynnissä olevassa muutoksessa. Tavoitteena on luoda hyvän elämän mahdollisuuksia ja kasvua niin yrittäjille kuin kansalaisillekin.

Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunkistrategiasta erityisesti seuraavia kohtia: Turku kasvaa kestävästi ja Turku lisää kilpailukykyä. Strategisista ohjelmista toimiala toteuttaa erityisesti pääteemoja 3.3 rakentava Turku ja ympäristö sekä 3.2 vaikuttava ja uudistuva Turku.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kolme kärkihanketta: Keskustan kehittäminen, Turun tiedepuisto ja Smart and Wise Turku (SAWT). Kaksi ensimmäistä kärkihanketta toteuttavat lähinnä strategian pääteemaa Rakentava Turku ja ympäristö. SAWT -kärkihankkeeseen toteuttaa strategian pääteemoja Rakentava Turku ja ympäristö sekä Vaikuttava ja uudistuva Turku. SAWT -kärkihankkeen painopistealueina ovat:

- Hiilineutraalius ja resurssiviisaus
- Asiakkuuksien ja palvelujen hallinta
- Turvallisuus
- Kaupunkisuunnittelu
- Liikenne ja liikkuminen
- Syrjäytymisen ehkäiseminen

SAWT -kärkihankkeen painopistealueet ovat vahvasti mukana kaupunkiympäristötoimialan kehittämisessä ja painopisteissä.

Kaupunkiympäristötoimiala noudattaa kaupungin kehittämismallia (Kh 29.9.2014 § 368) kaikessa kehittämisessä. Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät työtavat.

Rakentava Turku ja ympäristö

- Kasvun edellytyksiä ja kestäväää kaupunkirakennetta edistetään laajoilla yhdyskuntarakennetta ja liikennejärjestelmää koskevilla suunnitelmilla ja kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina.
- Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella. Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskustaan ja sitä kehystävälle kaupunki-uudistusalueille ja joukkoliikenteen kehityskäytävälle. Kaupunkirakenteen painopistettä laajennetaan kaupunkirakenteen kehittämisen myötä kohti merta.

- Keskustan kehittämisen sekä Turun tiedepuiston kärkihankkeita edistetään sopimuksen mukaan strategisilla maankäytön hankkeilla (luku 4.4), asemakaavoitusohjelmalla (luku 4.5) sekä investointiohjelmilla.
 - Kaupungin kärkihankkeiden lisäksi edistetään muita strategisia maankäytön hankkeita mm. Linnakaupunki, Skanssi, Halistenväylä, Lo-gicity ja Blue Industry Park.
 - Turun logistista asemaa solmukohtana pohjoisessa kasvukäytävässä kehitetään mm. edistämällä Turun ja Helsingin välistä nopeaa junayhteyttä, Matkakeskusta sekä Turun kehätie -hankkeita.
 - Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukykytekijä houkuteltaessa osajia ja asukkaita kaupunkiin. Asemakaavoituksella ja infran toteutuksella varmistetaan monipuolisesta ja riittävästä tonttivarannosta, jolla turvataan riittävä ja kohtuuhintainen vuokra-, asumisoikeus- ja omistusasuntotuotanto. Monimuotoisella asuntotuotannolla huolehditaan eri asuntotyypeistä uusillekin asuinalueille.
 - Lähiöiden täydennysrakentamisella elävöitetään asuinalueita, turvataan kestävä palvelurakenne ja kavennetaan alueiden välistä eriarvoisuutta.
 - Turun kaupungin ilmastosuunnitelmassa 2029 (kv 11.6.2018 § 412) on päätetty tavoitteita ja toimenpiteitä, joilla edetään kohti kaupunkialueen hiilineutraaliutta 2029 ja varaudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Kaupunkiympäristötoimiala osallistuu vahvasti sekä ilmastonmuutoksen hillinnän että varautumisen toimenpiteisiin ja seurantaan.
-

- Kaupungin liikenteen kehittämisessä painopisteet ovat kävelyssä ja pyöräilyssä, seudullisessa joukkoliikenteessä ja uusien ympäristö- ja ilmastoystävällisten teknologioiden käytön laajentumisen tukemisessa. Älykkään liikenteen ratkaisut ovat vahvasti mukana liikenteen kehittämisessä.
- Terveitä elämäntapoja edistetään kaavoittamalla lyhyiden etäisyyksien kaupunkia ja rakentamalla tällä kantakaupunkialueella koulu- ja työmatkareitistöä kävelijöille ja pyöräilijöille.
- Joukkoliikennettä kehitetään vastaamaan kasvavien yritysten työpaikkaliikkumisen tarpeita.
- Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa. Eheän kaupunkirakenteen ansiosta sujuva liikkuminen on Turulle vetovoimatekijä.
- Hyvinvoinnin edistämiseksi monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnonympäristön säilymistä tuetaan ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin tavoin.
- Historiallisesti ainutlaatuinen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvä innovatiivinen rakennusten uudiskäyttö edistävät Turun nousemista kansainvälisesti johtavaksi esikuvaksi kaupunkirakentamisessa.
- Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua. Tiivistäytävissä kaupungissa panostetaan monipuoli-

siin julkisiin kaupunkitiloihin sekä viherrakentamiseen.

- Ilmastonmuutokseen varautuminen huomioidaan kaikessa suunnittelussa ja rakentamisessa erityisen huomion ollessa hulevesissä sekä ekologisten riskien torjumisessa.
- Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen mukaisin toimenpitein, joiden tavoitteena on parantaa vesistöjen, pienten vesien ja rannikkovesien tilaa.
- Huolehdimme asuin- ja elinympäristöjen siisteydestä ja turvallisuudesta.

Vaikuttava ja uudistuva Turku

- Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä. Läpinäkyvällä tietoon perustuvalla johtamisella varmistetaan että tehdään oikeita asioita oikeaan aikaan kustannustehokkaasti. Tietojärjestelmiä kehitetään siten, että toiminnan tiedot saadaan yhdistettyä ajantasaiseen taloustietoon.
- Kaupunkikehitysryhmä huolehtii yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan kanssa aktiivisesti kiinteistöomaisuuden kehittämisestä sekä arvosta. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia tehostetaan kehittämällä omaisuutta houkuttelevammaksi kaavoituksella ja kumppanuusyhteistyöllä.
- Tila- ja infraomaisuuden hallinta perustuu suunnitelmallisuuteen, jossa hyödynnetään korjausvelkalaskentaa. Omaisuuden arvosta huolehtiminen edellyttää riittäviä investointeja.

- Kaupungin palvelurakennusinvestoinnit perustuvat hyväksytyihin palveluverkkosuunnitelmiin.
- Rakennuskannan energiatehokkuutta ja rakennusten älykkyyttä parannetaan ja priorisoidaan investointiraamin puitteissa. Kestävät investointiperiaatteet ja laatutaso määritellään hankesuunnitelmissa.
- Toimintaa tehostetaan nopeuttamalla tonttutuotantoprosessia kaavoituksesta, kaupunkinfran rakentamiseen ja tontinluovutukseen.
- Tuottavuutta lisätään hankintamenettelyillä, kumppanuuksilla ja kilpailuttamisella. Tekeillä asioita yhdessä kumppanien kanssa ja rohkeasti kokeilemalla toiminta uudistuu.
- Toimintaa kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti.
- Palvelujen digitalisoinnilla tehostetaan toimintoja ja parannetaan ajasta ja paikasta riippumattomia itsepalvelu- ja osallistumismahdollisuuksia.
- Pysäköintitoiminnan järjestämistä kehitetään kokonaisuudistuksella, joka käynnistetään vuoden 2018 aikana.
- Osaava ja motivoitunut henkilöstö on kaupungin keskeinen voimavara. Henkilöstön työhyvinvoinnista ja osaamisesta huolehtiminen on tärkeää, jotta palvelutaso säilyy hyvänä. Henkilöstön koulutukseen ja osaamisen ennakointiin panostetaan.
- Laadukkaat tukipalvelut pitää olla mitoitettu oikealle tasolle siten, että päivittäinen työskentely on sujuvaa.

Innovatiiviset hankinnat

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita. Suunnittelemalla toiminnan kehittämistä ja hankintoja laajalla yhteistyöllä luodaan samalla markkinoita ja kasvualustaa uusille ratkaisuille.

- Keskustan kunnossapidon alueurakointi. Hankinta toteutetaan muista alueurakoinneista poikkeavalla tavalla, koska palveluntuottajan palvelun laadulle ja yhteistyökyvykkyydelle laitetaan tavanomista suurempi paino.
 - Älyvesi/Älyföri. Autonominen vesialusliikennöinti välille Forum Marinum-Korppoolaismäki (konseptisuunnittelu, laiturirakenteet ja liikennöinnin kilpailutus). Toteutetaan osana Smart and Wise kärkihanketta.
 - Pysäköintitoiminta. Pysäköintitoimintaa kehitetään sujuvammaksi niin asiakkaan kuin kaupunginkin näkökulmasta. Lisätään digitaalisia palveluja ja toimintoja. Toteutetaan osana Smart and Wise kärkihanketta.
-

1.4 Lausekkeet (kv)

Lausekkeet Kv

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

Käyttötalousosa

1.000 €					
Kaupunkiympäristötoimiala	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	74 365	76 463	77 475	78 743	79 726
Valmistus omaan käyttöön	1 610	1 110	1 110	1 110	1 110
Toimintamenot	103 786	106 331	108 412	110 262	111 933
Toimintakate	-27 811	-28 758	-29 827	-30 409	-31 096
Muutos-%	38,6 %	3,4 %	3,7 %	2,0 %	2,3 %

1.000 €					
Kaupunkiympäristölautakunta	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	36 980	37 842	38 401	39 169	39 952
Valmistus omaan käyttöön	1 610	1 110	1 110	1 110	1 110
Toimintamenot	49 714	49 607	50 596	51 605	52 634
Toimintakate	-11 124	-10 655	-11 085	-11 326	-11 572
Muutos-%	673,7 %	-4,2 %	4,0 %	2,2 %	2,2 %

1.000 €					
Rakennus- ja lupalautakunta	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	100	100	100	100	100
Toimintakate	-100	-100	-100	-100	-100
Muutos-%	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

1.000 €					
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennetk	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	37 322	38 514	39 000	39 500	39 700
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	53 909	56 517	57 642	58 482	59 124
Toimintakate	-16 587	-18 003	-18 642	-18 982	-19 424
Muutos-%	5,4 %	8,5 %	3,5 %	1,8 %	2,3 %

1.000 €					
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toimintatulot	64	107	74	74	74
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0
Toimintamenot	64	107	74	74	74
Toimintakate	0	0	0	0	0
Muutos-%	-100,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Investointiosa

1.000 €					
Kaupunkiympäristöimiala	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	710	1 500	1 500	1 000	1 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	176	176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0
NETTO	-534	-1 324	-1 324	-824	-824
Muutos-%	62,6 %	148,1 %	0,0 %	-37,8 %	0,0 %

1.000 €					
Kaupunkiympäristölautakunta	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	210	1 000	1 000	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0
NETTO	-210	-1 000	-1 000	-500	-500
Muutos-%	0,0 %	376,2 %	0,0 %	-50,0 %	0,0 %

1.000 €					
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelk	TAM 2018	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Investointimenot	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	176	176	176	176	176
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0	0	0	0	0
NETTO	-324	-324	-324	-324	-324
Muutos-%	-1,4 %	0,2 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Myyntitulot (kh)

Kh:n palvelutilaus*	TAM 2018	TAE 2019	TA2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Maanmyyntitulot,	22 500 000	22 500 000		22 500 000	22 500 000	22 500 000
josta myyntivoiton osuus	18 000 000	18 000 000		18 000 000	18 000 000	18 000 000
Maankäyttösopimuskorvaukset	2 000 000	2 000 000		2 000 000	2 000 000	3 000 000

* Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51000 KH/maaomaisuus kaupunkiympäristöimialalle

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Kaupunginhallitus

1.000 €	2019	2020	2021	2022

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2019	2020	2021	2022

1.000 €, Rakennus- ja lupalautakunta	2019	2020	2021	2022

Lautakunnat (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kaupunkiympäristölautakunta	2019	2020	2021	2022
Kaupunkiympäristölautakunnan alla olleet joukkoliikenteen henkilöstökustannukset ja htv:t siirretään kaupunkiympäristölautakunnan alta joukkoliikennelautakunnan alle.	-953	-953	-953	-953
Kaupunkiympäristötoimialan investoinnit (netto)	-1 000	-1 000	-500	-500

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2019	2020	2021	2022
Kaupunkiympäristölautakunnan alla olleet joukkoliikenteen henkilöstökustannukset ja htv:t siirretään kaupunkiympäristölautakunnan alta joukkoliikennelautakunnan alle.	953	953	953	953

2.4 Infran investointiohjelma (kh)

KH palvelutilaus*	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Strategiset maankäytön hankkeet	6 658 387	20 927 000	22 970 000		22 961 000	20 110 000	18 980 000
Tuloa tuottavat	2 458 305	3 840 000	4 010 000		2 980 000	1 790 000	2 180 000
Toimintoja tukevat	756 149	1 270 000	280 000		230 000	230 000	230 000
Korjausvelkaa alentavat	13 790 325	13 661 000	13 171 000		13 665 000	13 215 000	14 085 000
Liikenteen toimivuus ja turvallisuus	1 962 985	6 500 000	2 700 000		1 755 000	2 800 000	2 200 000
Asukasviihtyisyyttä parantavat	1 920 673	1 766 000	1 815 000		2 225 000	2 415 000	2 010 000
	27 546 824	47 964 000	44 946 000		43 816 000	40 560 000	39 685 000

*Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51002 KH/infraomaisuus toimialalle

Strategiset maankäytön hankkeet (kh sitovat)	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Keskustan kehittäminen	3 833 282	13 417 000	12 110 000		15 300 000	12 350 000	3 150 000
Linnakaupunki	10 026	1 650 000	3 060 000		3 250 000	4 900 000	4 500 000
Turun Tiedepuisto	829 366	1 840 000	2 000 000		1 100 000	-	450 000
Skanssi	719 327	350 000	2 270 000		1 596 000	1 200 000	1 700 000
Halistenväylä	39 981	1 050 000	1 350 000		-	100 000	100 000
Blue Industry Park	202 055	2 000 000	1 300 000		465 000	-	-
LogiCity	1 024 350	570 000	-		500 000	-	-
Runkobussilinjasto	-	50 000	880 000		750 000	1 560 000	1 180 000
	6 658 387	20 927 000	22 970 000		22 961 000	20 110 000	18 980 000*

*Strategisiin maankäytön hankkeisiin varattu määrärahaa ei ole vuoden 2022 osalta vielä kohdennettu yksittäisiin kohteisiin.

Investointiprojektit ovat tarkemmin operatiivisessa sopimuksessa.

2.5 Toimitilojen investointiohjelma (kh)

KH Palvelutilaus*: sitovat tilahankkeet (kh)

*Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51001 KH/tilaomaisuus toimialalle

HANKEEN NIMI	Tarveselvitys	Hanke- suunnitelma	Vaihe	Kustannus- arvio	Purku- kustannukset	TS 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Valmistu- misvuosi- tavoite
SIVISTYSTOIMIALA										
Katedraalskolan liikuntarakennuksen peruskorjaus	Kh 19.9.2016 § 354		Käynnissä	2 730 000		1 946 795				2019
Puolalan koulun peruskorjaus		Kv 26.10.2015 § 180	Käynnissä	14 800 000		6 000 000	5 644 770			2020
Pansion koulun peruskorjaus	20.9.2017 Kasopelk ja Kultk		Kv 16.11.2015 § 197 Pansion monitoimitalon tarveselvitys 2018	n/a						2023
Kaksikerran koulun uudisrakentaminen			Kv 16.11.2015 § 197	n/a		40 000				2025
Viinamäenkadun päiväkodin uudisrakentaminen		Kv 29.1.2018	Käynnissä	6 753 000	216 000	5 753 000				2019
Tommilankadun päiväkodin uudisrakentaminen	KhKeh 9.4.2018	2018		5 893 000	139 000	2 916 500	2 916 500			2020
Ruiskatu 8, muutostyöt ja tekniset korjaukset		2018	Kv 28.5.2018 § 130	4 000 000		1 500 000	1 500 000			2020
Runosmäen monitoimitalo	Kh 24.4.2017 § 169	2019		9 849 000	451 000	700 000	4 349 000	4 349 000		2021
Hannunniiton koulutilojen tekniset ja toiminnalliset muutostyöt	Kh 8.1.2018	2018		1 700 000		570 000	570 000	560 000		2021
Juhana Herttuan koulutalon peruskorjaus	Kh 18.9.2017	2018		14 773 000			773 000	7 000 000	7 000 000	2023
Sirkkalan koulu, Kärnhuset korvaava uudisrakentaminen	Kh 18.12.2017	2018		11 030 000	170 000		600 000	5 130 000	5 130 000	2023
VAPAA-AIKATOIMIALA										
Aunelan kirjasto- ja nuorisotila uudisrakentaminen		KhKeh 26.2.2018	Käynnissä	2 346 000	50 000	2 246 000				2019
ALUEPELASTUSLAITOS										
Kaksikerran/Satavan paloasema uudisrakentaminen		KhKeh 15.1.2018	Käynnissä	1 864 000		1 814 000				2019
MUUT										
Hankkeiden suunnitteluvaraus						600 000	600 000	600 000	600 000	
Pienet hankkeet <1 M€						8 000 000	8 000 000	8 000 000	8 000 000	
YHTEENSÄ						32 086 295	24 953 270	25 639 000	20 730 000	

2.6 Muut investoinnit (kh)

	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Muut investoinnit (ohjelmistot ym.)	78 000	210 000	500 000		500 000	500 000	500 000
Joukkoliikenteen investoinnit		500 000	500 000		500 000	500 000	500 000
Pysäköintimittareiden uusiminen			500 000		500 000		
Yhteensä		710 000	1 500 000		1 500 000	1 000 000	1 000 000

Kh palvelutilaus*	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kiinteän omaisuuden hankinnat	17 109 099	3 500 000	3 500 000		3 500 000	3 500 000	3 500 000
Yhteensä		3 500 000	3 500 000		3 500 000	3 500 000	3 500 000

*Talousarviomäärärahan kohdentaminen kaupunginhallituksen omaisuudenhallinnan kustannuspaikalta 51000 KH/maaomaisuus toimialalle

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2017	TAM 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kaupunkiympäristötoimiala, yhteensä							
- Henkilötyövuodet (htv)	208,9 (Kila) 164,4 (Yto)	320	331		330	330	330
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***	15	14,6	15		15	15	15
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)*	8 923 (Kila) 7182 (Yto)	13 750	15 074		15 362	15 653	15 951
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****	652	641	630		630	630	630
Kaupunkiympäristölautakunta							
- Henkilötyövuodet (htv) **			303		302	302	302
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***			7		7	7	7
- Palkat ja palkkiot (1000 eur)			13 807		14 083	14 365	14 652
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****			315		315	315	315
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta							
- Henkilötyövuodet (htv)			28		28	28	28
- Henkilötyövuodet, ulkoinen rahoitus (htv) ***			8		8	8	8
- Palkat ja palkkiot, yhteensä (1000 eur)			1 149		1 160	1 170	1 180
- Palkat ja palkkiot, ulkoinen rahoitus (1000 eur) ****			315		315	315	315

Lisätietoja:

*Rakennus- ja lupalautakunnan ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnan palkat ja palkkiot sisältyvät kaupunkiympäristötoimialan lukuun.

**Kaupunkiympäristölautakunnan alaisuudessa toimialan henkilötyövuodet lukuun ottamatta joukkoliikennettä (palkkakustannuksineen Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalla 2019-2022).

***Kaupunkiympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkoisella rahoituksella noin 15 htv (n. 4,5 %).

****Ulkoinen rahoitus:

Luvat ja valvonta:

- Kunnat ja teollisuus maksavat 70 % ilmanlaadun tarkkailusta (2,1 htv).
- Lounais-Suomen Jätehuolto Oy maksaa jätehuoltoviranomaisen tehtävistä 3 htv (100 %).
- Jätehuoltolautakunnan kokouspalkkiot laskutetaan Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:ltä.
- Valtio maksaa valvontaeläinlääkärin palkkakustannukset (100 %, 1 htv).
- Sopimuskunnat maksavat 20-50 % eläinhoitolan palkkakustannuksista (1,1-1,2 htv).

Seudullinen joukkoliikenne:

- Muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 8 htv (muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti).

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tilat yhteensä (m ²)	14 840 (kito) 6 974 (yto)	20 687	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)		20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)	14 840 (kito) 6 974 (yto)	20 687	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)		20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)	20 023,5 (muu Kyto) 384,5 (Joukkoliikenne)
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)	13,1	13,1	13,1		13,1	13,1	13,1
Sisäinen vuokra yhteensä (€)	Kitolla ei sis.vuokria 1 125 864 (yto)	-	2 324 420 (muu Kyto) 144 301 (Joukkoliikenne)		2 324 420 (muu Kyto) 144 301 (Joukkoliikenne)	2 324 420 (muu Kyto) 144 301 (Joukkoliikenne)	2 324 420 (muu Kyto) 144 301 (Joukkoliikenne)
Lisätietoja:							
Alueissa ovat mukana Saramäen ja Itäharjun varastoalueet sekä Röntämäen, Ovakon ja Lauttarannan lumensijoitusalueet.							
Tilamäärissä ja vuokrissa ei ole huomioitu hallintotoimintojen siirtymistä konsernihallintoon.							
Huom. Puolalankatu 5 ja Puutarhakatu 1 vuokrasopimukset päättyvät 2022. Vaikutuksia ei vielä kyetä arvioimaan.							

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Kaupunkiympäristölautakunta kaikkien osalta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta ** osalta

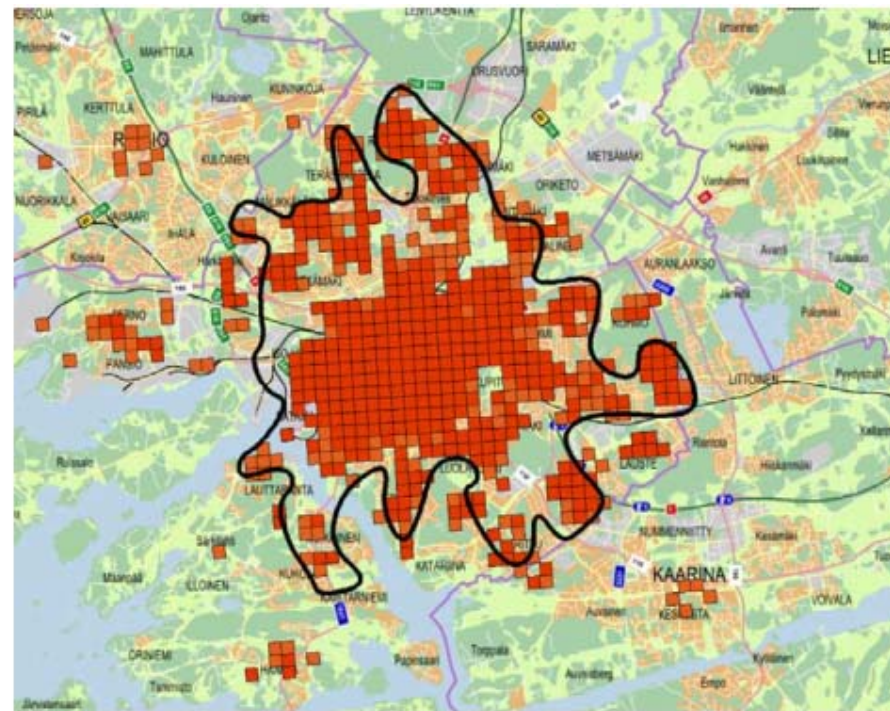
Tavoite KV1: Monipuolinen ja riittävä tontti-varanto	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9</i>			
Toteuttamiskelpoinen tonttireservi	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
- Pientalo- ja rivitalotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Kerrostalotontit	4 v tarpeeseen	1v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen
- Elinkeinotontit	4 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen		3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen	3 v tarpeeseen

Tavoitteen kuvaus:
Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, joka mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Kuntien tavoitteena on ylläpitää riittävää tonttivarantoa siten, että tontteja on tarjottavana nopealla toimitusajalla. Tonttivaranto pyritään kuitenkin realisoimaan kohtuullisessa ajassa. Kolmen vuoden varantotavoite perustuu rakennemallin toteuttamiseksi laadittuun seudulliseen asunto- ja maapoliittinen ohjelmaan, joka on hyväksytty valtuustossa 26.1.2015 ohjeellisena noudatettavaksi. Monipuolisella ja riittävällä tonttivarannolla edistetään kaupungin kasvua.

Tavoite KV2: Kestävä yhdyskuntarakenne	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.1				Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.10, 3.3.7		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkeuhkujen sijoittuminen tiivistävälle kestävästä kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle	51 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %		Vähintään 85 %	Vähintään 85 %	Vähintään 85 %

Tavoitteen kuvaus:

Rakentamista ohjataan keskuksista, asuintiivistymistä, kestävästä liikkumisesta ja lähipalveluista muodostuvalle kaupunkirakenteesta vyöhykkeelle. Näin luodaan puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10). Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävä kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön.

Kuva. Tiivistävä kestävästä kaupunkirakenteesta vyöhyke. Vyöhyke perustuu 250*250 metrin ruuduille tehtyyn analyysiin Turun kaupunkirakenteesta, jossa on otettu huomioon kestävä liikkuminen, lähipalvelut ja alueen asukastiheys. Ominaisuudet pisteytettiin seuraavasti: kävelyetäisyys keskustan palveluista 1 piste, pyöräilyetäisyys keskustasta 15 minuuttia 1 piste, mahdollisuus joukkoliikenteeseen: runkobussilinjat 300 metrin etäisyys linjasta tai 600 metrin etäisyys raitiotie/superbussilinjasta 1 piste, asukas/työpaikka oleva tai tuleva tiheys yli 20 asukasta/ha 1-3 pistettä, kauppa 500 metrin päässä 1 piste, päiväkotit 500 metrin päässä 1 piste ja koulu 500 metrin päässä 1 piste. Oikeanpuoleisessa kuvassa näkyy luokitellut ruudut, jotka ovat saaneet enemmän kuin 4 pistettä.

Tavoite KV3: Vähähiilinen kestävä liikkuminen **	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.7				Muut toteutettavat linjaukset: 2.3, 3.3.6, 3.3.10		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
- Tie- ja kaupunkiliikenteen kasvihuonekaasupäästöt (vähenee 50 % v. 2015 - 2029)	-	-	vähenee		vähenee	vähenee	vähenee
- Jalankulun määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta		kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta
- Pyöräilyn määräindeksi *, indeksi 2017=100	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta		kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta	kasvaa 3 % edellisestä vuodesta
- Autoliikenteen määräindeksi *, indeksi 2017=100 *	100,0	ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta		vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta	vähenee tai ei nouse edellisestä vuodesta
- Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100 **	100,0	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta		kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta	kasvaa 2 % edellisestä vuodesta

Tavoitteen kuvaus:

Kaupunkistrategian (kv 16.4.2018 § 72) hiilineutraaliustavoitteen 2029 saavuttamiseksi Turku luo aktiivisesti kestävästä liikkumiskulttuurista ja parantaa kestävästä liikkumisesta edellytyksiä. Tavoitteena on vähentää Turun tie- ja katuliikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2029 mennessä (Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142). Turun kaupungin Ilmasto- ja ympäristöohjelman (kv 26.10.2009 § 239) sekä Turun kaupunkiseudun rakennemallin 2035 yhteydessä on hyväksytty ja Yleiskaavan 2029 (kh 30.9.2013 § 399) sekä Ilmastosuunnitelman 2029 (kv 11.6.2018 § 142) yhteydessä vahvistettu tavoitteeksi kasvattaa kestävien kulkutapojen kulkumuoto-osuutta Turun kaupungissa yli 66 % tasolle vuoteen 2030 mennessä nykyisestä noin 52 %:sta.

Vuoden 2019 aikana lasketaan, millaisia vuotuisia tavoitteita kunkin kulkumuodon osalta vaaditaan, jotta saavutetaan kaupunginvaltuuston asettama kestävien kulkumuotojen osuus yli 66 % vuoteen 2030 mennessä. Vuotuisia tavoitteita tarkistetaan selvityksen valossa tuleville vuosille (Kylk 25.9.2018 § 385).

Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuksien edistäminen mm. vähentää liikenteen tilantarvetta, parantaa turvallisuutta ja viihtyisyyttä sekä vähentää päästöjä. Kattavia tietoja liikkumismuotojen kulkutapajakaumasta saadaan 5-10 vuoden välein liikennetutkimuksista (laadittu Turun seudulla 2017, 2008 ja 1997). Liikkumismuotojen kehitystä lyhyemmällä aikavälillä seurataan kulkutapakohtaisen määräindeksin perusteella. Määräindeksi ei kerro suoraan kulkutapajakaumakehitystä, mutta näyttää kuitenkin kehityksen suuntaa. Tavoitteena on, että määräindekseissä autoliikenteen määrä vähenee tai ei kasva ja muiden kulkutapojen määrät kasvavat vuosittain vähintään 3 %.

*Jalankulun, pyöräilyn ja autoliikenteen määräindeksit perustuvat liikennemäärätietoihin ns. Aurajoen laskentalinjalla (Föri, Martinsilta, Myllysilta, Teatterisilta, Auransilta, Kirjastosilta, Tuomiokirkkosilta, Tuomaansilta, Rautatiesilta, Halistensilta).

**Kaupunkiympäristölautakunta ja Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyvät tavoitteen.

Tavoite KV4: Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja seuranta	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Kasvihuonekaasupäästöjen muutos % vuoden 1990 tasosta	-25 % (ennakkotieto)	vähenee	vähenee		vähenee	-50 %	vähenee
Tavoitteen kuvaus: Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä (Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142) edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2029. Kaupunkiympäristötoimiala pyrkii vähentämään erityisesti yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön sekä liikkumisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä ja vahvistamaan Turun alueen hiilinieluja. Ympäristönsuojeluyksikkö tuottaa kaupungin kasvihuonekaasupäästöjen laskennan ja kehittää hiilinielujen laskentaa. Turun CO2-raportin mukaiset kasvihuonekaasupäästöt sisältävät seuraavat sektorit: kauko-, sähkö- ja erillislämmitys, maalämpö, kuluttajien ja teollisuuden sähkönkulutus, tieliikenne ja muut liikennemuodot, teollisuus ja työkonet, maatalous ja jätehuolto. Lämmityksen päästöt on normeerattu vastaamaan ilmastollisen vertailukauden 1981 - 2010 keskimääräistä lämmitystarvetta. Sähkönkulutuksen päästöt on normeerattu käyttäen päästökertoimena viiden vuoden liukuvaa keskiarvoa. Laskennassa eivät ole mukana yksityisen tai julkisen sektorin hankintojen välilliset päästövaikutukset. Ilmastosuunnitelmassa 2029 on asetettu välitavoitteet kasvihuonekaasupäästöjen osalta vuosille 2021, 2025 ja 2029.							

Tavoite KV5: Liikenneturvallisuus	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.10</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1, 2.3, 3.3.7</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä viiden vuoden aikana (henkilöä)	2013-2017: 975	vähenee 1 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 3 % vuosien 2013- 2017 kaudesta		vähenee 4 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 9 % vuosien 2013- 2017 kaudesta	vähenee 13 % vuosien 2013- 2017 kaudesta
Tavoitteen kuvaus: Vähennetään liikenneonnettomuuksissa loukkaantuvien määrää kaikkia toimialoja koskevilla toimenpiteillä. Tavoitteena on, että loukkaantuneiden määrä vähenee keskimäärin noin 5 % vuodessa. Liikenneonnettomuuksien määrää verrataan satunnaisvaihteluiden vuoksi viisivuotisjaksoissa. Vertailukohtana on vuosien 2013-2017 viisivuotisjakso.							

4.2 Strategiset tavoitteet (kh)

Tavoite KH1: Monipuolinen ja riittävä tontti-varanto	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5				Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.4, 3.3.8, 3.3.9		
Tavoitteet kerrosalan lisäykselle (lautakunta)	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
- Asuinpientalot (AO, AP, AR), kem ²	5.405	23.200	23.300		23.500	23.600	23.800
- Asuinkerrostalot (AK), kem ²	355.885	131.300	132.200		133.000	133.900	134.900
- Kaupungin maalle sijoittuvan asuinkerros-alan osuus	75 %	>20 %	>20 %		>20 %	>20 %	>20 %
- Työpaikkatontit, kem ²	298.970	64.000	64.000		64.000	64.000	64.000
- Kaupungin maalle sijoittuvasta asuinkerros-alasta kaupungin yhtiöille osoitettavat tontit, kem ²	80.695	16.000	20.000		20.000	20.000	20.000
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Kerrosalan lisäystavoitteet perustuvat kh 22.5.2017 § 219 Yleiskaavan 2029 tarkistettuihin tavoitteisiin, joiden mukaan vuonna 2029 Turussa on 220 000 asukasta ja 115 000 työpaikkaa. Väestönkasvun osalta oletetaan, että Turun asukasluku kasvaa tasaisesti noin 2500 asukasta/vuosi. Lisäksi trendikasvun mukainen väljyykasvu lisää rakentamista noin 0,208 kem²/as/v. Rakentamisesta tavoitellaan kohdistuvan 85 % asuinkerrostaloihin ja 15 % asuinpientaloihin. Pitkällä aikavälillä (v2040 asti) työpaikkatonttien kem² arvioidaan Newsecin 2015 selvityksen ja päivitettyjen yleiskaavatavoitteiden mukaan jakautuvan seuraavasti: vuosittain 33.500 kem² toimistotilaa, 12.500 kem² liiketilaa ja 18.000 kem² teollisuutta.</p> <p>Asemakaavoja laatimalla kasvatetaan kaavavarantoa, jolla edistetään monipuolisten asumis- ja elinkeinojen harjoittamismahdollisuuksia. Kaavavarannon kasvattaminen mahdollistaa toteutuksen ajoittamisen paremmin kysyntää vastaavasti. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin tonttituotannon ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Kaupungin maalle kohdistuvasta asuinkerrosalasta osoitetaan kaupungin tuotantoyhtiöille (TVT, TYS, Vaso) 300 asunnon tuotantotavoitteen mahdollistava n. 20.000 kem², joka tarkoittaa 5-7 tonttia/vuosi. Tällä edistetään osaltaan kaupungin konserniyhtiöiden asuntotuotantotavoitteiden toteutusta. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantotarvetta.</p>							

Tavoite KH2: Konserniyhtiöille luovutettavat kerrostalotontit	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5				Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.4		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
TVT (luovutettavat tontit; kohde, k-m ²)	7700	Puutarhakuu 41, 6500 k-m ² , Pääskyvuori 2300 k-m ²	Kirstinpuisto 5000 k-m ² , Turku Energia 2500 k-m ² Pääskyvuori 2300 k-m ²		Turku Energia 5000 k-m ² , Herttuankulma 6000 k-m ² , Mäntymäki	Ruusukortteli, Kirstinpuisto 5000 k-m ²	Turku Energia 2000 k-m ² , Herttuankulma
Vaso (luovutettavat tontit; kohde, k-m ²)			Pääskyvuori 2300 k-m ²			Herttuankulma	Herttuankulma
TYS (luovutettavat tontit; kohde, k-m ²)	300	Tyyssija 10.000 k-m ²	Tyyssija 10.000 k-m ²		Uhrimäki		Kuikkulankenttä
Tavoitteen kuvaus: Kaupunki pyrkii mahdollisimman monipuolisiin asuntoalueisiin niin asuntotyyppien kuin hallintamuotojenkin osalta. Tässä työssä konserniyhtiöille luovutettavat tontit ovat avainasemassa. Toimenpiteellä tuetaan myös TVT Asunnot Oy:n tavoitetta säilyttää yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta kaupungin kasvaessa.							

Tavoite KH3: Maankäytön ja kiinteistökehityksen kumppanuusyhteistyö	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.3				Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.1, 3.3.4, 3.3.5		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Konsulttitöinä valmistettavien asemakaavojen osuus (kv hyväksymisvuoden mukaan)	22 %	15 %	25 %		25 %	25 %	25 %
Tavoitteen kuvaus: Yhteistyöllä tehostetaan kaupungin laadukasta kehittämistä ja kaupungin kiinteän omaisuuden kehittämistä houkuttelevammaksi. Joustavoitetaan kaavoitusta hyödyntäen kumppanien ja konsulttien asiantuntijuutta ja resursseja nykyistä laajemmin. Tavoitteena on tehostaa kaupungin kiinteän omaisuuden luovutuksia ja nopeuttaa kohteen rakentumista.							

Tavoite KH4: Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.2</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.4</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli			Toimintamalli kuvattu ja käytössä uusien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2020		Käytössä uusien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2021	Käytössä kaikkien hankkeiden osalta	Käytössä kaikkien hankkeiden osalta
Tavoitteen kuvaus: nfrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun toimintamalli on kuvattu ja käyttöön otettavissa uusien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2020. Käyttöönotto laajenee vuosittain siten, että ohjeet ovat käytössä kaikkien hankkeiden osalta laadittaessa talousarviota vuodelle 2021. Toimintamalli perustuu kaupunginvaltuuston 26.2.2018 § 36 hyväksymään Infrahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnittelun menettelyohjeeseen. Toimeenpano on kirjattu Talousarvion ja strategisten/ operatiivisten sopimusten laadintaohjeeseen 2019. Ohjeet koskevat kaikkia infran investointiohjelman mukaisia investointikohteita.							

Tavoite KH5: Palvelusopimusten kilpailutus	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.6</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Toteutuksen vaihe:	Käynnissä	Käynnissä	Valmis		Valmis	Valmis	Valmis
Kilpailutusten eteneminen	60	80	100		100	100	100
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin omistamien tuotantoyhtiöiden määräaikaisten palvelusopimusten kilpailuttaminen asteittain siten, että vuoden 2018 jälkeen kaupungin omistamilta tuotantoyhtiöiltä ei tilata palveluita ilman kilpailutusta.							

Tavoite KH6: Otetaan käyttöön muitakin toteutusmuotoja kuin jaettu/ kokonaisurakka	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.1</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Muita urakkamuotoja käynnissä/vuosi, lkm	3	3	2		2	2	2
Tavoitteen kuvaus: Toimitilojen rakennuttamisen-, kaupunkiympäristön rakennuttamisen- ja kaupunkiympäristön kunnossapidon rakennuttamisprojekteissa otetaan käyttöön muitakin toteutusmuotoja kuin perinteinen jaettu-/kokonaisurakka. Muita toteutusmuotoja voivat olla esim. projektinjohtototeutus, suunnitte ja toteuta malli tai yhteistyömalleihin perustuvat toteutusmuodot, joista käytetään nimitystä allianssi- tai IPT-toteutus (IPT = integroitu projektitoteutus). Tavoite sisältää myös kaupungin yhtiömuotoisina toteutukseen tulevat tilaratkaisut.							

Tavoite KH7: Hyvä kaupunkiympäristö	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.10				Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tyytyväisyys (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä):							
liikennealueiden ylläpito * (vertailukunnat v2004-2017: 3,31) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,37	3,34 (Turku 2016)	3,37 (Turku 2017)		3,37	3,37	3,37
puistojen hoitoon * (vertailukunnat v2004-2017: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,50	3,51 (vertailukunnat 2016)	3,53 (vertailukunnat 2017)		3,53	3,53	3,53
rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,46) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,56)	3,77	3,57 (Turku 2016)	3,77 (Turku 2017)		3,77	3,77	3,77
asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,37) (Turku keskiarvo v2005-2017: 3,31)	3,53	3,34 (vertailukunnat 2016)	3,53 (Turku 2017)		3,53	3,53	3,53
rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,28) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,26)	3,37	3,35 (vertailukunnat 2016)	3,37 (Turku 2017)		3,37	3,37	3,37
liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,90)	3,96	3,91 (vertailukunnat 2016)	3,96 (Turku 2017)		3,96	3,96	4,00
liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,74)	3,24	3,73 (vertailukunnat 2016)	3,74 (vertailukunnat 2017)		3,74	3,74	3,74
liikenneoloihin autoilijan kannalta ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,82) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,79)	3,88	3,89 (Turku 2016)	3,89 (Turku 2016)		3,89	3,89	3,89
julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,60) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,96)	4,16	4,11 (Turku 2016)	4,16 (Turku 2017)		4,16	4,16	4,16
ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,53) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,46)	3,87	3,69 (vertailukunnat 2016)	3,87 (Turku 2017)		3,87	3,87	3,87
luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2005-2017: 3,54) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,55)	3,80	3,67 (Turku 2016)	3,80 (Turku 2017)		3,80	3,80	3,80
Tavoitteen kuvaus: Tavoitteena suurempi seuraavista luvuista 1) vertailukuntien keskiarvo tai 2) Turun luku viimeiseltä vuodelta. * Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely (FCG) ** Kaupunki- ja kuntapalvelut -kysely (FCG)							

Tavoite KH8: Luonnonarvojen säilyminen ja kehittäminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus:3.3.9</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Luonnonarvojen säilymistä ja kehittämistä koskevan ohjelman valmistelun eteneminen			Valmistelun käynnistäminen		Ohjelman hyväksyminen		
Kaupungin metsäsuunnitelman valmistelun eteneminen ja suunnitelman toteuttaminen	Valmistelu käynnistettiin	Valmistelu	suunnitelma valmistuu		toteutus	toteutus	toteutus
Tavoitteen kuvaus: Kaupunkiympäristötoimiala valmistelee luonnonympäristön arvojen säilymistä ja kehittämistä koskevan ohjelman vuonna 2019. Ohjelman tavoitteena on turvata kaupungin alueella olevat luonnonoloiltaan arvokkaat alueet, lisätä luonnon monimuotoisuutta kaupungin alueella sekä kehittää ja hoitaa alueita niin että niiden arvo lisääntyy tai säilyy. Kaupungin metsäsuunnitelman (kh 5.6.2017 § 241) uudistamisessa vahvistetaan hiilinieluja ja viherverkostoa (Ilmastosuunnitelma 2029, kv 11.6.2018 § 142)							

Tavoite KH9: Itämeren suojelu	<i>Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus:3.3.9</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Itämerihaasteen 80 toimenpiteen toteutumisen seuranta (toteutuneet toimenpiteet)	70	75	Tavoitteet päivitetään v.2018		Tavoitteet päivitetään v.2018	Tavoitteet päivitetään v.2018	
Tavoitteen kuvaus: Kaupunki toimii aloitteellisesti Itämeren suojelussa Itämerihaasteen ja muiden kokonaisuuksien mukaisin toimenpitein. Kaupunkiympäristötoimialan ympäristönsuojelu koordinoi Itämerihaasteen toteuttamista kaupungin organisaatiossa ja seuraa toimenpideohjelmassa vuosille 2014 - 2018 esitettyjen 80 toimenpiteiden toteutumista kaupunkiorganisaatiossa. Luku kertoo käynnissä olevien ja valmiiden toimenpiteiden lukumäärän. Lisäksi vuonna 2018 päivitetään Itämeri-toimenpideohjelma. Tavoitteet päivitetään kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.							

Tavoite KH10: Rakennusvalvonnan palvelulupa	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku Strateginen linjaus: 3.2.2				Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.1		
	TOT 2017	TA 2018	TOT 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Rakennusvalvonnan kaikkien lupien keskimääräinen käsittelyaika (80 %), vrk	34 vrk 80 % luvista	max 30 vrk 80 % luvista	max 30 vrk 80 % luvista		max 30 vrk 80 % luvista	max 30 vrk 80 % luvista	max 30 vrk 80 % luvista
Sijoittuminen kymmenen suurimman kaupungin rakennusvalvonnan asiakastyytyväisyyskyselyssä	-	Asiakastyytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo	Asiakastyytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo		Asiakastyytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo	Asiakastyytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo	Asiakastyytyväisyys vähintään kaupunkien keskiarvo
Tavoitteen kuvaus: Lyhyellä käsittelyajalla pyritään palvelemaan asiakkaita mahdollisimman hyvin. 80 % keskimääräistä käsittelyaikaa käytetään indikaattorina 10 suurimman kaupungin osalta.							

Tavoite KH11: Digitaaliset palvelut	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku Strateginen linjaus: 3.2.3				Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Joukkoliikenteen lippujen EMV-maksaminen			otetaan käyttöön		käyttömäärä kasvaa	käyttömäärä kasvaa	käyttömäärä kasvaa
Joukkoliikenteen lippujen nettitilausten määrä	258 190	kasvaa	kasvaa				
Sähköisten lupahakemusten osuus (%) kaikista lupahakemuksista rakennusvalvonnassa	29 %	35 %	75 %		100 %	100 %	100 %
Tavoitteen kuvaus: Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä. Vahvistetaan sähköisen asioinnin osuutta kaupunkiympäristötoimialan palveluissa-							

Tavoite KH12: Terveellinen ja turvallinen elinympäristö	Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva Turku Strateginen linjaus: 3.2.2				Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Ympäristöterveyden suunnitelmallisten tarkastusten osuus vastaavista toteutuneista tarkastuksista	53 %	55 %	57 %		60 %	63 %	65 %
Elintarvikevalvonnan valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (%)	35 %	40 %	45 %		50 %	55 %	60 %
Terveydensuojelun valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (%)	78 %	80 %	85 %		90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: Keskeisenä tavoitteena on toiminnan suunnitelmallisuus sekä toiminnan kattavuuden ja vaikuttavuuden parantaminen. Suunnitelmallisuus parantaa laatua lisäämällä kattavuutta, tarkastusten yhdenmukaisuutta ja toimijoiden tasapuolisuutta. Toiminnassa on kuitenkin huomioitava ja varattava resurssit suunnitelman ulkopuolisille tarkastuksille (erilaiset valitukset ja toimenpitepyynnöt).							

Tavoite KH13: Materiaalikierrätys ja jätteen hyötykäyttö	Strateginen teema: Rakentuva Turku ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.6				Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä	98,2 %	vähintään 98 %	vähintään 98 %		vähintään 98 %	vähintään 98 %	vähintään 98 %
Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen	19,6 %	kasvaa	kasvaa		kasvaa	kasvaa	kasvaa
Tavoitteen kuvaus: Jätehuollon yhteistyöalueella tavoitteena on minimoida jätteen loppusijoitus ja edistää materiaalikierrätystä sekä jätteen hyötykäyttöä. Tiedot hyödyntämisasteesta saadaan kerran vuodessa. Laskelmassa huomioidaan vain Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n vastaanottopaikoille päätyvät yhdyskuntajätteet, ei esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteen keräystä. Tavoite-taso kertoo hyödyntämisen määrän vain LSJH Oy:n vastaanottopaikoille päätyvien yhdyskuntajätteen osalta, eikä se pidä sisällään esim. tuottajien järjestämää hyötyjätteen keräystä.							

4.3 Strategiset hankkeet (kh)

Kaupungin kärkihankkeet:

- Turun Tiedepuisto
 - Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa kärkihanketta maankäytön hankkeilla ja investointiohjelman projekteilla
- Keskustan kehittäminen
 - Kaupunkiympäristötoimiala toteuttaa kärkihanketta maankäytön hankkeilla ja investointiohjelman projekteilla
- Smart and Wise Turku
 - Kaupunkiympäristötoimialan kehittämisprojekteista tultaneen useampi liittämään tähän kärkihankkeeseen
 - Asia tarkentuu syksyn 2018 kuluessa.

Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029:

- Ilmastosuunnitelman toimialaa koskevat tavoitteet ja toimenpiteet huomioidaan ohjaavasti toimialan ja sen yksiköiden toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toteutuksessa (kv 11.6.2018 § 142).
 - Suunnitelmaa toteutetaan esimerkiksi maankäytön hankkeilla, investointiprojekteilla ja kehittämisprojekteilla.
 - Toimialan vastuuhenkilöt osallistuvat suunnitelman toimeenpanon koordinaatioryhmään.
-

Hanke	Nykyinen vaihe	Hyötytavoite	Tuotostavoite	Alku	Loppu	Strategiakytös	Lisätietoja
Kaupunkirakenne ja liikennejärjestelmä	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Kaupunkirakennetta ja liikennejärjestelmää kehitetään pitkäjänteisesti, järjestelmällisesti sekä laaja-alaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinoita ja lisätä tietoa käynnissä olevista samantyyllisistä projekteista (esim. riippuvuudet) - Voidaan keskustella ongelmien ratkaisuista - Tunnistaa synergioita samantyyllisissä projekteissa (esim. hankintatarpeiden yhdistäminen) - Tunnistetaan tulevaisuuden kehittämistarpeita/projekteja 	27.3.2017		3.3.1 Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina	Hanke toteuttaa seuraavia KYTON strategia tavoitteita: Kestävä yhdyskuntarakenne (KV2), Vähähiilinen kestävä liikkuminen (KV3), Kasvihuonekasupäästöjen vähentäminen (KV4) ja Liikenneturvallisuus (KV5). Katso projektit operatiivisista sopimuksista. Projektit toteuttavat myös Smart and Wise Turku -kärkihankkeen ja Turun kaupungin ilmastosuunnitelman 2029 tavoitteita.
KYTO digitalisaatio	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Sujuvoitetaan asiakaspalvelua avaamalla uusia palvelukanavia ja tehostetaan omien resurssien käyttöä.	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinoita ja lisätä tietoa käynnissä olevista samantyyllisistä projekteista (esim. riippuvuudet) - Voidaan keskustella ongelmien ratkaisuista - Tunnistaa synergioita samantyyllisissä projekteissa (esim. hankintatarpeiden yhdistäminen) - Tunnistetaan tulevaisuuden kehittämistarpeita/projekteja 	27.3.2017		3.2.3 Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä	Katso projektit operatiivisista sopimuksista. Hankkeen projektit toteuttavat myös Smart and Wise Turku -kärkihankkeen tavoitteita.
Pysäköintitoiminnan kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)	Saadaan pysäköintitoiminta sujuvammaksi niin asiakkaan kuin kaupunginkin näkökulmasta. Sähköisten palvelujen ja toimintojen lisääminen.	<p>Kolme projektia, jotka toteuttavat hanketta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pysäköintimittareiden uusiminen ja mobiilimaksamisen kehittäminen 2) Pysäköinninvalvonnan järjestelmän uusiminen/kehittäminen. 3) Pysäköinti HUB 	29.9.2017		3.3.10 Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristöllä ja palveluilla	Hanketta toteuttavat projektit näkyvät rakennus- ja lupalautakunnan operatiivisessa sopimuksessa. Hankkeen projektit toteuttavat myös Smart and Wise Turku -kärkihankkeen tavoitteita.

4.4 Strategiset maankäytön hankkeet (kh)

KESKUSTAN KEHITTÄMINEN	Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään luomalla edellytyksiä keskustan palvelurakenteen kehittämiseksi. Keskustan asemaa ja elinvoimaisuutta vahvistetaan kehittämällä keskustaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisänä olohuoneena. Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Keskustan kehittämisen kokonaisuus on osa Turun kaupungin keskustan kehittämisen kärkihanketta ja siihen liitettävää toteutus-suunnitelmaa. Sisällöllisiä tavoitteita toteutusprojekteille tulee keskustavisiosta.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>
Fortuna -kortteli	Fortuna-korttelin alue kehitetään luovaa taloutta, kauppaa ja matkailua palvelevaksi alueeksi. Ratkaistaan rakennusten suojelun ja täydennysrakentamisen pääperiaatteet perustuen ja toteuttaen alueen kokonaiskonseptia.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.5, 3.3.8</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS			TOTEUTUS	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Rakennusten myynti + 1,0			Korttelin sisäosien piharakenteiden toteutus -0,6		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Kauppatori	Kauppatorin miljöä kohotetaan arvoiseensa asuun. Tavoitteena on mm. parantaa rakenteiden, rakennusten ja valaistuksen laatua ja ulkonäköä ja järjestää toimintoja siten, että saavutetaan hyvin toimiva ja kaunis kauppatori. Pysäköinti on tarkoitettu toteuttaa maan alle. Kauppiaskadun muuttaminen kävelypainotteiseksi alueeksi ja Yliopistonkadun muuttaminen kävelyalueeksi myös Kauppatorin kohdalla parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -7,0		Infran toteutus -11,0	Infran toteutus -9,0		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Forum kortteli	Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.3</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU					
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maankäyttösopimus Asemakaava KV					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

Ruusukortteli (TVT)	Ruusukorttelin asemakaavassa selvitetään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tavoitteena lisätä kohtuuhintaista keskusta-asumista monipuolisten palveluiden äärellä. Sujuvan arjen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi alueelle tavoitellaan myös palveluja erikäsille.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.5, 3.3.2, 3.3.10</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS			
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Päiväkodeille väistötilat tai uudet tilat			Tonttien luovutus +6,5		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Kakola	Vetovoimainen jokirantaan tukeutuva, rakenteilla oleva keskustan täydennysrakentamisalue noin 1200 asukkaalle. Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista. Entinen vanhila-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa, puistoinen mäki-alue lisää ympäröivien kaupunginosien viihtyisyyttä ja on läntisen keskustan oma keidas. Vuonna 2018 toteutuva funikulaari yhdessä förin kanssa parantaa alueen saavutettavuutta ja palvelee myös matkailua.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.2, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -0,9		Infran toteutus -1,5	Infran toteutus -0,5	Infran toteutus -0,5	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Linnanfältti	Linnanfältin alueen toteutuksen pääteemoja ovat kokeellinen puurakentaminen, kaupunkirakennetta eheyttävä ympäristöönsä sopeutuva täydennysrakentaminen, visuaalinen ja toiminnallinen kaupunkikeskustamaisuus, asumisen uudet muodot, hankkeen eri toimijoiden yhteistoiminta kehittämistyössä sekä vahvan omaleimaisen imagon ja identiteetin luominen alueelle arkkitehtonisesti modernin yleisilmeen ja ympäristötaiteen avulla. Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.3, 3.3.5, 3.3.10, 3.3.4</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maaperän puhdistus -0,5 Infran toteutus -1,0		Infran toteutus -0,45	Infran toteutus -0,5	Infran toteutus -0,4	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Turku Energian tontti	Turku Energian kortteli on jatkumo Linnankadun varren muille kehittämishankkeille - Harppuunakortteli ja Linnanfältti ja siten toteuttaa strategista tavoitetta luoda pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina kokonaisuuksina. Selvitetään säilyvän rakennuskannan uusia innovatiivisia käyttötarkoituksia ja mahdollisuuksia rakentaa alueelle uusia asuinrakennuksia. Aluetta kehitetään yhdessä Turku Energian ja TVT Asunnot Oy:n kanssa tavoitteena korttelin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kohtuuhintainen keskusta-asuminen merellisessä ympäristössä.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8</i>

	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -0,21 Tonttien luovutus +4.5		Tonttien luovutus +3,0	Tonttien luovutus +3,0	Tonttien luovutus +3,0	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Keskustan pyörätiet	Keskustan pyöriteiden parantamisella kehitetään pyöräilyn edellytyksiä ja pyritään kasvattamaan pyöräilyn kulkutapaosuutta				<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.6, 3.3.7</i>	
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU + TOTEUTUS		SUUNNITTELU + TOTEUTUS	TOTEUTUS + YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus+suunn. -1,96		Infran suunn. + toteutus -2,75	Infran toteutus -0,05		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Keskustaliikenteen uudelleenjärjestelyt	Keskustaliikenteen uudelleenjärjestelyihin liittyvillä kokeiluilla tavoitellaan keskustan läpiajon vähentämistä ja keskustan viihtyisyyden ja turvallisuuden paranemista. Joukkoliikenteen sujuvuus ja joukkoliikenne-etuudet ovat oleellisia toimenpiteitä keskustan saavutettavuuden ylläpitämiseksi. Keskustan kehittämisen painopistealueet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2018-2021 (Kh 13.8.2018 § 288).				<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.2, 3.3.7</i>	
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Toimenpide/ Vaihe	UUSI					
Aninkaistenkadun ja Uudenmaankadun joukkoliikennekaistat (sis. konseptitalon pysäkit ja kaistakokeilun)			0,4 milj. €	0,4 milj. €		
Aurakadun pysäkkijärjestelyt				0,2 milj. €		
Keskustan väliaikaisten liikennejärjestelyjen ja liikennekokeilujen seuranta ja vaikutusten arviointi	0,01 milj. €		0,01 milj. €	0,01 milj. €	0,03 milj. €	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Keskustan valaistus	Ydinkeskustan ja Aurajokivarren kausivalaistuksella lisätään keskustan vetovoimaisuutta ja tuodaan elämyksellisyyttä myös pimeään vuodenaikaan.				<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.10</i>	
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €

Toimenpide/ Vaihe	UUSI					
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Keskustan kausivalaistussuunnitelma ja toteutuksen käynnistäminen.		Kokonaisvaltainen suunnitelma pysyvälle keskustavalaistukselle. Kausivalaistuksen laajentaminen. Pimeän ajan valofestivaalin käynnistäminen.	Pysyvän keskustavalaistuksen toteutuksen ensimmäinen vaihe. Kausivalaistuksen laajentaminen.		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

ANINKAINEN	Ratapihan ympärille sijoittuvat hankkeet vahvistavat Turun asemaa logistisena solmukohtana ja tukevat Tunnin juna-hanketta sekä Turun keskustavisiota. Logomon luovan talouden keskus saa rinnalleen monipuolisen elämyskeskuksen. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat merkittävästi kävelyn ja pyöräilyä edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta. Ratapihan ja Matkakeskuksen/Aninkaisten kehittäminen monipuolistaa keskustan palvelurakennetta ja parantaa keskustan saavutettavuutta. Alueelle sijoittuu myös merkittävä määrä asumista, noin 4000 uudelle asukkaalle. Hankkeella toteutetaan osaltaan Keskustan kehittämisen kärkihanketta.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.3</i>
Fabriikin alue (VR konepaja)	Kaupunkikeskustan ja kulttuurielämän laajentumisalue. Entisestä VR:n konepajarakennuksesta on kehkeytynyt merkittävä myös matkailua palveleva tapahtumapaikka ja yli 400 media-alan työpaikan keskittymä. Luovan talouden ja kulttuurin keskus. Logomon viereen toteutetaan uusi kerrostaloalue, Fabriikki, joka tarjoaa vetovoimaista keskusta-asumista noin 1300 asukkaalle. Yrjänänaukion arvokas puutaloympäristö rauhoittuu kun läpiajoliikenne vähenee Köydenpunojankaaren toteuttamisen myötä. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat toteutuessaan merkittävästi kävelyn ja pyöräilyä edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.5, 3.3.1, 3.3.4</i>
	TAE 2019	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maankäyttösopimusmaksu 2/3; + 2,0.			Infran toteutus -1,0	Infran toteutus -1,4	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus (aikaväli 2019-2020), -1,0		Infran toteutus			
Logomon silta ja parkki	Ratapihan ylittävä kävelysilta parantaa Logomon luovan talouden keskuksen ja uuden Fabriikki-asuinalueen kytkentää kaupungin keskustaan ja mahdollistaa sujuvat yhteydet mm. keskustan hotelli- ja ravintolapalveluihin. Silta mahdollistaa myös pääsyn asemalaitureille, joka edistää matkojen yhdistämisketjuja. Ratapihankadun varren pysäköintitalon toteuttaminen palvelee sekä Logomoa että päärautatieaseman liityntäpysäköintiä. Pysäköintilaitos palvelee tulevaisuudessa myös Matkakeskusta. Pysäköintitalon toteuttamista varten ei ole varattu määrärahaa					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.5, 3.3.1, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		YLLÄPITO	YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Sillan loppuun rakentaminen, -4,5 Ratapihankadun maantaso- pysäköinti 0,35 M€					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

Turku Ratapiha -hanke	Tavoitteena on luoda edellytykset huomattavalle vetovoimakohteelle, joka sisältää tapahtuma-, liikunta- sekä urheilutoiminnot ja muu elämyksellisyyttä ja hyvinvointia tukevat käyttötarkoitukset sekä asuminen. Sisällössä keskeisiä tavoitteita ovat myös hankkeen kytkeminen tukemaan pohjoisen kasvuvyöhykkeen kehitystä sekä siihen liittyviä tunnin juna- hanketta ja seudullista liikennejärjestelmätyötä. Hankkeesta tullaan yhteistyöllä luomaan myös innovaatioalusta kaupungin smart and wise -kärkihankkeen mukaiseen kehittämiseen, johon keskeisinä osina liittyvät digitalisaatio-, ilmasto- ja hiilineutraalisuustavoitteet. Hankkeella toteutetaan osaltaan Keskustan kehittämisen kärkihanketta.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.2, 3.3.4,</i>
	TAE 2019	TAE 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus Maankäyttösopimus Asemakaava KV					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Matkakeskus	Matkakeskushankkeen tavoitteena on vahvistaa Turun asemaa logistisena solmukohtana. Matkakeskus on osa Tunnin juna -hanketta. Matkakeskusajattelussa yhdistetään samaan palvelukokonaisuuteen kaikki niin kansainväliset, valtakunnalliset kuin kaupunkiseudunkin liikennemuodot. Hanketta toteutetaan kaupunginhallituksessa erikseen määritellyllä palvelukonseptilla ja sisällöillä sekä päätöksessä asetettavien yksityiskohtaisemmin tavoittein. Matkakeskus edesauttaa kestävän liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä. Matkakeskuksen hanketta edistetään osana keskustan kehittämisen kärkihanketta. Sen tulee tukea keskustan elinvoiman vahvistamista yhdessä Aninkaisten ja Puutorin alueiden kehittämisen kanssa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.1, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Selvitykset, aiesopimus		Asemakaavaluonnos	Asemakaavaehdotus	Asemakaava KV Infran suunnittelu	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Parkin alue						<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.2, 3.3.4</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus	Asemakaava KV		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

AURAJOEN RANNAT	Vision pohjalta laaditun toteussuunnitelman kautta kytkeytyviä toteutusprojekteja liitetään osaksi tätä kokonaisuutta. Hankekokonaisuudella tavoitellaan keskustan Aurajoen varren palveluiden kehittämisen edellytysten parantamista sekä tuetaan mahdollisuuksia palveluiden kehittämiseen. Kytkeytyy Turun keskustan kehittämisen kärkihankkeeseen.	<i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>
------------------------	--	-----------------------------------

Agricolankadun Aurajoen rantavyöly	Puuttuva rantareitti välillä Agricolankatu - Tehtaankatu					<i>Toteuttaa myös strategista linjauksia 3.3.9</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran suunnittelu			Infran toteutus -1,15	Infran toteutus -1,0	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

TURUN TIEDEPUISTO	Kupittaa - Itäharju aluetta kehitetään osana Turun kampus ja tiedepuisto kärkihanketta (kv 14.5.2018 § 91). Kokonaisuudella tavoitellaan sekoitettua kaupunkirakennetta. Alue tarjoaa kehittämisalustan asumisen, liikenteen, palveluiden ja elinkeinon kehittämiseksi. Aluetta toteutetaan uusilla verkostomaisilla toimintatavoilla. Alueelle luodaan toiminnaltaan aktiivista ja toiminnoltaan monipuolista kaupunkiympäristöstä. Tavoitteena on yhdistää Kupittaa ja Itäharjun alueet yhtenäiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, jolloin suunnittelussa tutkitaan Kupittaa ja Itäharjun alueen kokonaisvaltaista yhdistämistä sillalla, kansiratkaisulla tai rakennuksin. Alueelle luodaan kampuksen ja tiedepuiston sijoittumis- ja investointimahdollisuuksia luovia osakokonaisuuksia, jotka tukevat kärkihankkeen osana laadittavan masterplanin tavoitteita. Kokonaissuunnittelu sovitetaan yhteen alueen visiotyön yhteydessä laaditun masterplanin kanssa. Kaupunginhallitus hyväksyi 18.6.2018 § 265 Itäharjun kolmion osalta masterplanin mukaisen kehittämissuunnitelman päätöksen liitteen 2 mukaisessa muodossa ohjeellisena noudatettavaksi. Tavoitteena sekoitettu kaupunkirakenne. Masterplanin konseptitarkasteluun perustuen alueen rakentamisen volyyymi tulee olemaan n. 750 000 - 1 000 0000 k-m ² .					<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>
Itäharjun liittymä	Mahdollistetaan Itäharjun teollisuusalueen liittäminen Helsingin moottoritien katualueeseen alueen toimivien liikennejärjestelyjen luomiseksi. Samalla tarkastellaan ympäröivää maankäyttöä.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.7</i>
Huom. kohdistus ja nimikemuutos. Korvaa Itäharjun aloituskorttelin.	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Itäharjun kärki ja Kupittaa kansi	Tavoitteena on yhdistää Kupittaa ja Itäharjun alueet yhtenäiseksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi, jolloin suunnittelussa tutkitaan Kupittaa ja Itäharjun alueen kokonaisvaltaista yhdistämistä sillalla, kansiratkaisulla tai rakennuksin. Maankäyttö tarkastellaan perustuen visiotyön yhteydessä laadittuun masterplanin ja siitä johdettuun yleissuunnitelmaan.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.10</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Suunnittelukilpailun ratkaisu. Infran suunnittelu 0,3 M€		Asemakaavaehdotus	Maankäyttösopimukset Asemakaava KV		

Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Voimakatu	Tutkitaan ja mahdollistetaan Itäharjun teollisuusalueen joukkoliikenteen kytkeytyminen (joukkoliikenneakseli) muuhun liikenneverkkoon. Suunnittelun pohjana raitiotielinjaus. Liitetään tarkasteluun liikenneakseliin sitoutuvan maankäytön suunnittelu. Sekoitettua kaupunkirakennetta. Maankäyttö tarkastellaan perustuen visiotyön yhteydessä laadittuun masterplaniin ja siitä johdettuun yleissuunnitelmaan.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.10, 3.3.10</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavan valmistelu Infran suunnittelu 0,05 M€		Asemakaavaehdotus	Maankäyttösopimukset Asemakaava KV		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Pääskyvuorenrinne	Tavoitteena on toteuttaa uusi asuinalue, jonka yhteydessä tulee tarkastella alueen liittyminen olemassa olevaan katu-, kävely- ja pyörätieverkoston. Jaanipuiston merkitystä alueelle tulee vahvistaa. Suunnittelualueen maapohja on kokonaan kaupungin omistuksessa					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.5, 3.3.4</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -2,0 Tonttien luovutus + 3,0		Infran toteutus -1,1 Tonttien luovutus, + 2,0	Tonttien luovutus, +1,6	Tonttien luovutus +1,6	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

LINNAKAUPUNKI	Linnakaupungin alueen kokonaistavoite on kehittää siitä uusi kaupunginosa. Alueelle tavoitellaan yhteensä noin 10 000 - 15 000 uutta asukasta. Työpaikka- ja elinkeinoelämälle tavoitellaan noin 450 000 kerrosneliömetrin kaavavarantoa. Alueelle toteutetaan tarvittavat peruspalveluverkon toiminnot sekä kaupalliset palvelut. Alueelle tullaan muodostamaan nykyaikaiset joukkoliikenteen ja kevyenliikenteen verkostot. Linnakaupungin tavoitteena on luoda alueesta vetovoimainen kohde niin asukkaiden kuin elinkeinoelämän näkökulmasta. Toimiva, turvallinen kestävä liikumisen ympäristö. Korkeatasoinen arkkitehtuuri ja laadukkaat julkiset kaupunkitilat. Kantakaupunkimaisen keskustan laajentumisalueen toteuttaminen. Monimuotoinen sekoittunut kaupunkirakenne. Asuntorakentamisen monipuolinen ja laadukas toteuttaminen. Kiinteistöautomaation kehittämisen edellytysten turvaaminen. Osin korkeaa, laadukasta rakentamista.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.1, 3.3.4</i>
Aurigan ympäristö	Auriga Business Centerin yhteyteen on tarkoitus kaavoittaa lisää toimistotiloja ja siten vahvistaa Linnakaupungin alueen toiminnallista monimuotoisuutta. Juhana Herttuan puistokadun länsipuolelle sijoittuva työpaikka-alue muodostaa asumista suojaavan vyöhykkeen sataman suuntaan.					<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.8</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI/ SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Maankäyttösopimus Infran suunnittelu			

Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Herttuankulma	Veden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta. Alueelle on tarkoitus sijoittaa palvelukeskus entisen tupakkatehtaan rakennuksen yhteyteen ja kerrostalovaltainen asuinalue yli 4000 asukkaalle. Alueen pinta-ala on noin 8 ha ja se on suurelta osin kaupungin omistuksessa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.9, 3.3.8, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -0,45 Tonttien luovutus		Infran toteutus -0,4 Tonttien luovutus	Infran toteutus -2,3 Tonttien luovutus	Infran toteutus -2,0	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus					
Kirstinpuisto	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia: 3.3.5, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU/ TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava KV Infran suunnittelu Infran toteutus -0,4 Tonttien luovutus + 1,5		Infran toteussuunnittelu Infra -1,8 Tonttien luovutus + 3,0	Infran toteutus -1,7 Tonttien luovutus + 1,5	Infran toteutus -2,1 Tonttien luovutus +3,0	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Tullin ympäristö	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen. Satamakadun varressa sijaitsevan entisen tullin rakennus ja sen ympärillä sijaitsevat alueet on tarkoitus muuttaa asumisen alueiksi, jotka nitovat yhteen Harppuunakorttelin ja Herttuankulman kaava-alueet. Hanke on tarkoitus suunnitella yhteistyössä maanomistajien kanssa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia: 3.3.5, 3.3.9</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI/ SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			Asemakaavaehdotus	Maankäyttösopimus Asemakaava KV		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Vaasanpuisto	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta. Veden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta. Alueen osayleiskaava mahdollistaa korkean rakentamisen. Alueella on merkittävä pilaantuneiden maiden ongelma johon on löydettävä taloudellisesti kannattava toteutusmalli.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.5, 3.3.9</i>

	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe (Hankeharkinta, uusi, suunnittelu, toteutus, ylläpito)	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Hulevesialtaan suunnittelu (Kirstinpuiston suunnittelun yhteydessä)		Uusi asemakaavaluonnos Infran esisuunnittelu Hulevesialtaan toteutus	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu	Asemakaava KV Infran suunnittelu	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				Infran suunnittelu -0,03		

SATAMA	Turun sataman matkustaja- ja rahtiliikenteen toimintaedellytysten parantamista sekä liikennejärjestelyjen kehittämistä lähdetään tutkimaan nykyisten matkustajaterminalien ympäristössä Kanavaniemen alueella. Tavoitteena on uusi yhteisterminali työnimeltään Ferry Terminal Turku. Samalla avautuu merkittäviä mahdollisuuksia kaupunkikehitykseen Linnan ympäristössä ja Aurajokisuulla. Suunnittelun käynnistämistä koskevassa aiesopimuksessa ovat osapuolina Turun kaupunki, Turun Satama Oy, Viking Line Abp ja Tallink Silja Oy (Kh 20.8.2018 § 313).					<i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>
Ferry Terminal Turku	Hankkeella kehitetään Turun sataman matkustaja- ja rahtiliikenteen toimintaedellytyksiä tehostamalla maankäyttöä ja toiminnallista ympäristöä sataman yhteisterminaliratkaisun pohjalta. Erityisiä painopistealueita ovat alueen ja toiminnan liikennejärjestelyt (ml. raideliikenne), kustannustehokkuus sekä turvallisuus. Suunnittelussa huomioidaan lähialueiden muuttuva kaupunkikehitys samoin kuin ympäröivässä kaupunkikehityksessä huomioidaan kehittyvän satama-alueen tarpeet. Tarkoituksena on suunnitella uusi yhteisterminali siten, että nykyiset terminaalit voivat jatkaa katkeamattomasti toimintaansa siihen saakka, kun uusi terminali otetaan kertamuutoksella käyttöön. Tavoitteena on toteuttaa tarvittavat uudistukset viimeistään nykyisten vuokrasopimusten päättyessä 2025. Hankkeen kokonaisvaltaiset tavoitteet tullaan asettamaan kaupunkikehityksessa 2018.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.3, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI					
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Alustava yleissuunnitelma, Infran toteutus 1,0 M€					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Linnanniemi	Turun linnan ja Aurajokisuun länsirannan alue kehitetään kunnianhimoisesti osaksi kaupunkikeskustan tulevaa kurkottamista kohti merta. Alueen kehittämisessä suurta roolia näyttelevät Turun Linnan kaupunkikuvaliikkeen ja toiminnallisen roolin vahvistaminen sekä uusi avautuva julkinen kaupunkitila sinne rakentuvine aktiivisine toimintoineen. Tavoitteena on hyvin laajasti pohtien ja erilaisia vaihtoehtoja kartoittaen luoda ikonisen alueen tulevaisuudelle arvoisensa kehityspolku. Maankäytön kehityksen suunnitelmien ja toteutuksen mahdollistavien kaavojen on tavoitteena olla valmiina siten, että vapautuvien alueiden kehittämisen aikataulu voidaan kytkeä uuden terminaalien toiminnan käynnistymiseen. Hankkeen kokonaisvaltaiset tavoitteet tullaan asettamaan kaupunkikehityksessä 2018.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.3, 3.3.9</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI/ SUUNNITTELU					
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Selvitykset ja alustava yleissuunnitelma		Asemakaavaehdotus	Asemakaava KV		

Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
--	--	--	--	--	--	--

SKANSSI	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Toteuttaa myös Smart and Wise Turku -kärkihanketta. Tavoitteena on toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue. Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja. 2012 laaditussa yleissuunnitelmassa alueelle mahdollistetaan noin 350.000 - 400.000 kerrosalaneliömetriä asuinrakentamista sekä koulu- ja työpaikkatiloja. Uusia asukkaita alueelle tulisi noin 7.000 - 8.000.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>
Skanssin keskuspuisto (ent. Skanssinkatu etelä)	Tavoitteena on Skanssin keskuspuiston virkistysalueen sekä Skanssinkadun päätyyn sijoittuvan kerrostalo- ja palvelukorttelin suunnittelu ja toteuttaminen. Skanssin keskuspuiston virkistysalue toimii alueen sydämenä ja on Skanssin keskeisiä vetovoimatekijöitä. Virkistysalueen läpi kulkevilla jalankulku-, pyöräily- sekä hulevesireiteillä on keskeinen rooli kaupunginosan teknisen toimivuuden kannalta.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia: 3.3.4, 3.3.5</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Tonttien luovutus + 1,0 Infran toteutus -1,27 Päiväkodin mahdollistaminen/to-teutus		Infran toteutus -0,2	Tonttien luovutus +4 Infran toteutus -0,2	Infran toteutus -0,2	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Itäskanssi	Itä-Skanssin läpi kulkevan joukkoliikennepainotteisen kadun varteen sijoittuu suuri osa Skanssin tulevasta asuinrakentamisesta. Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue palveluineen. Alueen keskelle sijoittuu Skanssin monitoimitalo.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu Infran toteutus (Vallikatu) 1,0 M€		Maankäyttösopimus Asemakaava KV Infran toteutus -1,4	Infran toteutus -1,0	Monitoimitalon hankesuunnittelu Infran toteutus -1,5	Infran toteutus -1,5 Tonttien luovutus
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			Infran suunnittelu	Infran toteutus		
Skanssinkolmio	Tavoitteena on mahdollistaa uusien työpaikkojen ja kaupan sijoittuminen Skanssin kauppakeskuksen ja Skarppakullantien väliin jäävään kolmioon.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.3, 3.3.6</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		TOTEUTUS	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaava KV Infran suunnittelu					

Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Skanssinmäki (ent. Skanssinkatu länsi, Treston)	Skanssinmäki yhdistää asumista ja työpaikkoja. Yritystoiminta alueella jatkuu samalla kun uusien työpaikkojen syntyminen alueelle mahdollistetaan. Alueelle sijoitetaan myös asumista. Alueelle on tavoitteena suunnitella ja toteuttaa kestävän kehityksen periaattein toimiva monipuolinen alue.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.3, 3.3.6</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maankäyttösopimus Asemakaava KV		Infran suunnittelu			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

LOGICITY	Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvuun luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskorttelien toimintaa. Ajanmukaistamalla alueella olevien teollisuuskorttelien asemakaavat luodaan edellytykset kysyntää vastaavalle kaupungin omistuksessa olevalle elinkeinotonttitarjonnalle.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>
Vaiste (ent. Maa-ainespuiisto)	Maa-ainespuiiston asemakaava-alueella tavoitteena on ensisijaisesti laajan ylijäämämassojen sijoituspaikan sekä muiden maa-ainesten käsittelyä ja varastointia mahdollistavan alueen sijoittaminen Saramäkeen. Aluetta laajennetaan koskemaan Vaisten aluetta. Muutoksella mahdollistetaan laajemman kokonaisuuden ja tätä kautta logistiikka ja työpaikkatarjontaa edellytykset.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe			TOTEUTUS			
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)			Infran toteutus -0,5			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Mustasuo	Mustasuon asemakaava-alueella tavoitteena on mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskorttelien toimintaa. Mustasuon kaava-alueen toteuttaminen lisää kaupungin omistuksessa olevaa elinkeinotonttitarjontaa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	TOTEUTUS		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Maankäyttösopimus Asemakaava KV		Infran suunnittelu			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

BLUE INDUSTRY PARK	Tavoitteena on suunnitella Pernoon meri- ja metalliteollisuuteen keskittyvää tuotannollista kohdetta. Aluekokonaisuus tukee Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää. Alueen kehittämistä koordinoidaan kehittämissuunnitelman pohjalta.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>
Väyläinvestoinnit	Mahdollistetaan alueen uudet liittymäjärjestelyt.					<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.1.3</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS		TOTEUTUS	YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus, -1,3		Infran toteutus -0,465			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Blue Industry Park	Telakan lähialueen kehittäminen Blue Industry Park konseptisuunnitelman pohjalta.					<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.3</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI		SUUNNITTELU	YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						
Meyer Turun telakka						<i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.3</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI		SUUNNITTELU	YLLÄPITO	YLLÄPITO	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Vaiheasemakaava KV					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

HALISTENVÄYLÄ	Halistenväylän hankekokonaisuus muodostuu kahdesta eri projektista eli Koroistenkaaresta ja Koroisista. Koroistenkaaren projektissa on tavoitteena muuttaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamaton alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi, joka liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Koroisten projektissa tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Tarkoituksena on myös mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Hankkeeseen liittyy myös uuden siirtolapuutarha-alueen toteutuksen mahdollistaminen joka toteutetaan erillisenä asemakaavallisena tarkasteluna.					<i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i>
Koroistenkaari	Tavoitteena on muuttaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamattoman suurelta osin kaupungin omistuksessa oleva alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Uusi alue liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Tarkoituksena on myös selkiyttää alueen ulkoilu- ja virkistysreitistö. Samalla tutkitaan Kaarinan kaupungin puolelle sijoittuvan tuotanto- ja liikerakennusalueen liittämistä katuverkostoon Turun kautta.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.1.3, 3.3.4</i>
Huom. Koroistenkaaren jatkeen toteuttaminen osana kehäväylää riippuu Koroisten toteutusaikataulusta	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	TOTEUTUS					
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -1,35					
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Infran toteutus -0,4					
Koroinen	Liikenteellisesti tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Samalla Gregorius XI:n tien liikennejärjestelyjä kehitetään. Vanhan Tampereentien ja rautatien tasoristeyksen tilalle suunnitellaan alikulkua nykyistä tasoristeystä etelämmäksi. Vanhan Maarian Kirkkosillan on tarkoitus jäädä kevyen liikenteen käyttöön. Rautatien osalta kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaksirataistamista sekä mahdollisten paikallisiinapysäkkien sijoittumista alueella. Tavoitteena on mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Alue on kaupungin omistuksessa.					<i>Toteuttaa myös strategia linjauksia 3.3.4, 3.3.5</i>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe (Hankeharkinta, uusi, suunnittelu, toteutus, ylläpito)	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	SUUNNITTELU	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavehdotus		Asemakaava KV	Infran suunnittelu -0,1	Infran suunnittelu -0,1	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)				Infran suunnittelu	Infran suunnittelu	

RUNKOBUSSILINJASTO	<p>Turun kaupungin strategia jatkuu vuoteen 2040 ja Turun kaupunkiseudun rakennemalli vuoteen 2035. Myös kaupungin kärkihankkeet katsovat vahvasti tulevaisuuteen. Turun seudulla on kehitetty määrätietoisesti uutta seudullista joukkoliikennettä, Föliä. Kesällä 2014 toteutettu muutos toi suuria parannuksia lippujärjestelmään ja matkustajainformaatioon. Joukkoliikennejärjestelmän ydin - bussilinjasto - vaatii kuitenkin vielä kehittämistä ja muutoksia, jotta joukkoliikenteen kulkutapaosuutta sekä kaupunkiseudun viihtyisyyttä ja vetovoimaa saadaan kehitettyä kaupungin linjausten mukaisesti. Toteuttaa MAL-sopimusta.</p> <p>Runkobussilinjasto hankekokonaisuuden tavoitteet kh päätöksen 8.8.2016 mukaisesti;</p> <ul style="list-style-type: none"> - joukkoliikenteen runkolinjaston edellyttämien etuuksien toteuttamissuunnitelma laaditaan vuoden 2016 loppuun mennessä - toteuttamissuunnitelman perusteella joukkoliikennekatu- ja etuusjärjestelyt sekä liikennevaloetudet toteutetaan taloussuunnitelmakaudella 2017 - 2020 talousarvion raameissa - linjastouudistus toteutetaan yhdellä kertaa vuonna 2020 - linjastouudistus perustuu Kauppatorin kautta kulkeviin runkolinjoihin sekä keskustan ulkopuolelle toteutettavaan kehärunkolinjaan - täydentävän linjaston roolia selkeytetään perustuvaksi entistä enemmän syöttöyhteyksiin - laskelma liikennöinnin lisäämisestä aiheutuvista kustannuksista tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn vuoden 2018 loppuun mennessä 					<p><i>Strateginen linjaus: 3.3.7</i></p>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU/TOTEUTUS		TOTEUTUS	TOTEUTUS	TOTEUTUS	
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Pysäkkijärjestelyiden suunnittelu ja toteutus, -0,75		Joukkoliikennekaistojen toteutus -0,65	Infran toteutus -1,5	Infran toteutus -1,0	
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

TOPINPUISTO	<p>Topinpuiston alueen kasvavaa kiertotalousliiketoimintaa edistetään maankäytön ratkaisulla. Topinpuistossa kehitetään vanhasta kaatopaikka-alueesta nykyajan haasteisiin vastaavaa kiertotalouskeskusta. Visiona on tehdä Turusta nollajätealue, mikä merkitsee täydellistä siirtymistä jo nyt vähäisestä jätteen loppusijoituksesta kaikkien materiaalien hyötykäyttöön. Alueelle on koottu materiaali- ja kiertotalouden yritysten keskittymä ja sitä vahvistetaan edelleen kehittämiskumppanuuksien ja vaikuttavien pilottihankkeiden kautta. Kiertotalouden kehitystyö on myös osa Turun kaupungin Smart and Wise -kärkihanketta. Hanke toteuttaa Kaupunkiympäristötoimialan strategisen sopimuksen tavoitetta KH11: materiaali- ja jätteiden hyötykäyttö.</p>					<p><i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i></p>
Topinojan kiertotalouspuisto	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	SUUNNITTELU		SUUNNITTELU			
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infran suunnittelu			
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

<p style="text-align: center;">ASUINALUEIDEN ELINVOIMAISUUS</p>	<p>Turun lähiöt ovat sen ikäisiä, että ne ovat tulleet tai ovat tulossa laajempaan peruskorjausvaiheeseen. Tämä koskee myös alueilla olevaa kaupungin omistamaa palvelurakennuskantaa. Lähiöt on suunniteltu tietyille asukasmäärälle ja alueen palveluvarustus on mitoitettu sen mukaisesti. Alussa alueiden asukasmäärä on useimmiten ollutkin suunnitellun mukainen, mutta sittemmin alueen asukasluku on pudonnut noin 70–75 %:iin alkutilanteesta. Jos alueelle ei suoriteta täydennysrakentamista, väkiluku laskee noin puoleen alkuperäisestä. Väestön väheneminen alkuperäisestä on merkinnyt jo joidenkin palveluiden poistumista alueelta ja sen vähetessä edelleen palvelut kaikkoavat.</p> <p>Negatiiviseen kehitykseen vaikuttamiseksi ja lähiöiden asukas- ja palvelupohjan vahvistamiseksi tulisi lähiöittäin tarkastella alueen täydennysrakentamismahdollisuudet. Tyypillistä lähiöille on, että niissä on muun muassa laajoja vajaakäyttöisiä paikoitus-alueita, joista saataisiin uudisrakennuspaikkoja organisoimalla pysäköinti yhteistyössä uudelleen. Kaupungin omien palvelutilojen ja kiinteistöjen uudelleen strukturointi (esim. uudenaikainen tehokas ja monikäyttöinen monitoimitalo 40–70 vuotta vanhojen kiinteistöjen peruskorjauksen sijaan) voi toimia aluekehityksen starttimoottorina. Välttämättömät kaupungin omien palvelukiinteistöjen peruskorjaukset muuttuisivat alueelle uutta kasvua tuottaviksi aluekehityshankkeiksi</p> <p>Tavoitteena on lisätä monipuolisia ja ajanmukaisia asumisvaihtoehtoja laadittavan lähiöiden kehittämis- ja täydennysrakentamisohjelman pohjalta segregatiota ehkäisevä näkökulma mielessä pitäen.</p>					<p style="text-align: center;"><i>Strateginen linjaus: 3.3.4</i></p>
<p>Piiparinpolun varsi, Runosmäki</p>	<p>Piiparinpolun varrelta vapautuu tontteja uusiokäyttöön, kun nykyisiä palveluita siirtyy koulun tontille suunniteltuun Runosmäen kyläta-loon. Tavoitteet asetetaan kaupunkikehitysjaoissa 2018</p>					<p style="text-align: center;"><i>Toteuttaa myös strategista linjausta 3.3.5, 3.3.10</i></p>
	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022	Kaavatalous netto milj. €
Vaihe	UUSI		SUUNNITTELU	SUUNNITTELU		
Toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)	Asemakaavan valmistelu		Asemakaavaluonnos	Asemakaava KV		
Turun Vesihuolto Oy:n toimenpide ja toimenpiteen kustannus (milj. €)						

4.5 Kaavoitusohjelma (kh)

Käynnissä olevien yleiskaavojen hyväksyminen:

	TOT 2016	TOT 2017	TA 2018	TAE2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Yleiskaava 2029	Luonnoksen valmistelu	Luonnoksen valmistelu	Luonnos KH	Ehdotus KH		Kaavan hyväksyminen KV		
Satava-Kakkerran osayleiskaava	Luonnoksen valmistelu	Lausunnot ja mielipiteet saatu, kaavaehdotuksen valmistelu alkanut	Ehdotus KH	Kaavan hyväksymisen KV				
Lentokentän ympäristön osayleiskaava	Ehdotuksen valmistelu	Selvitysten tarkentaminen odottanut Finavan toimia	Selvitykset	Ehdotuksen valmistelu		Kaavan hyväksyminen KV		
Maaria-Ilmaristen osayleiskaava	Luonnoksen valmistelu	Luonnos hyväksytty kh 3.4.2017. Luonnos ollut nähtävillä ja lausunnot saatu. Ehdotuksen valmistelu käynnistynyt.	Kaavan hyväksyminen KV	Kaavan hyväksymisen KV				

Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisessa sopimuksessa esitetään tarkemmin toimenpiteet vuodelle 2019.

Käynnissä olevien ja toimintasuunnitelmakaudella käynnistettävien asemakaavojen hyväksyminen:

Asemakaavoitusohjelma esitetään hyväksyttäväksi sitovana vuosille 2019-2020 ja ohjeellisena sen jälkeen. Kaupunkiympäristölautakunnan operatiivisessa sopimuksessa esitetään toimenpiteet vuodelle 2019. Vuonna 2019 esitetään käynnistettäväksi vuodelle 2021 hyväksymiskäsittelyyn ohjelmoituja asemakaavoja.

Taulukossa maankäytön strategiset hankkeet on merkitty *:llä. Kursiivilla merkittyjen kohteiden aikataulu tulee kaavan valmistelusopimuksesta. Hankkeiden kohdalla olevat numerot viittaavat alla oleviin karttoihin.

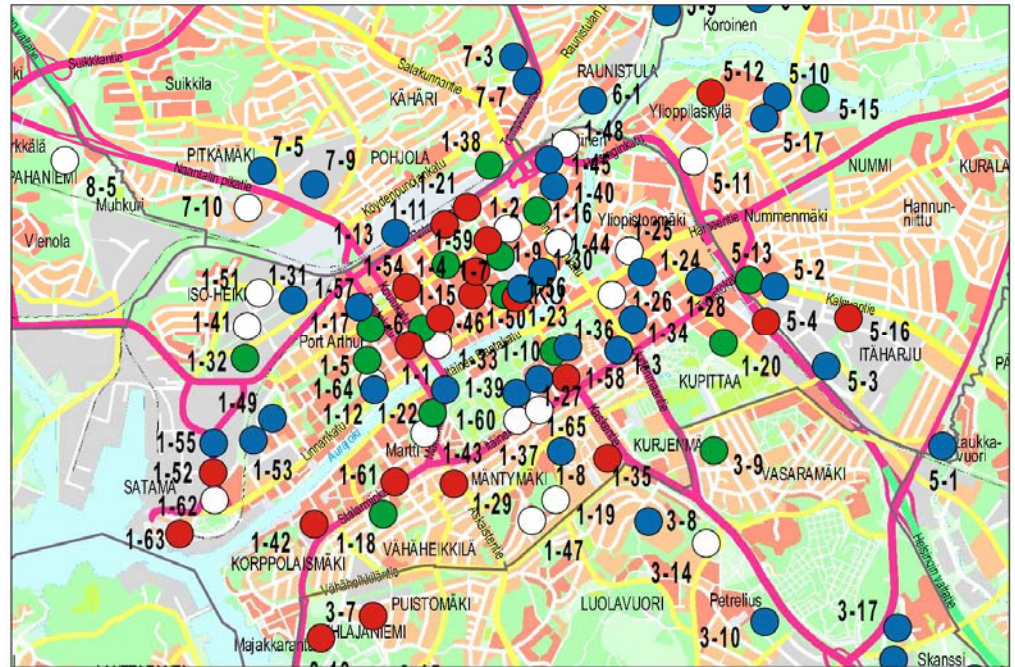
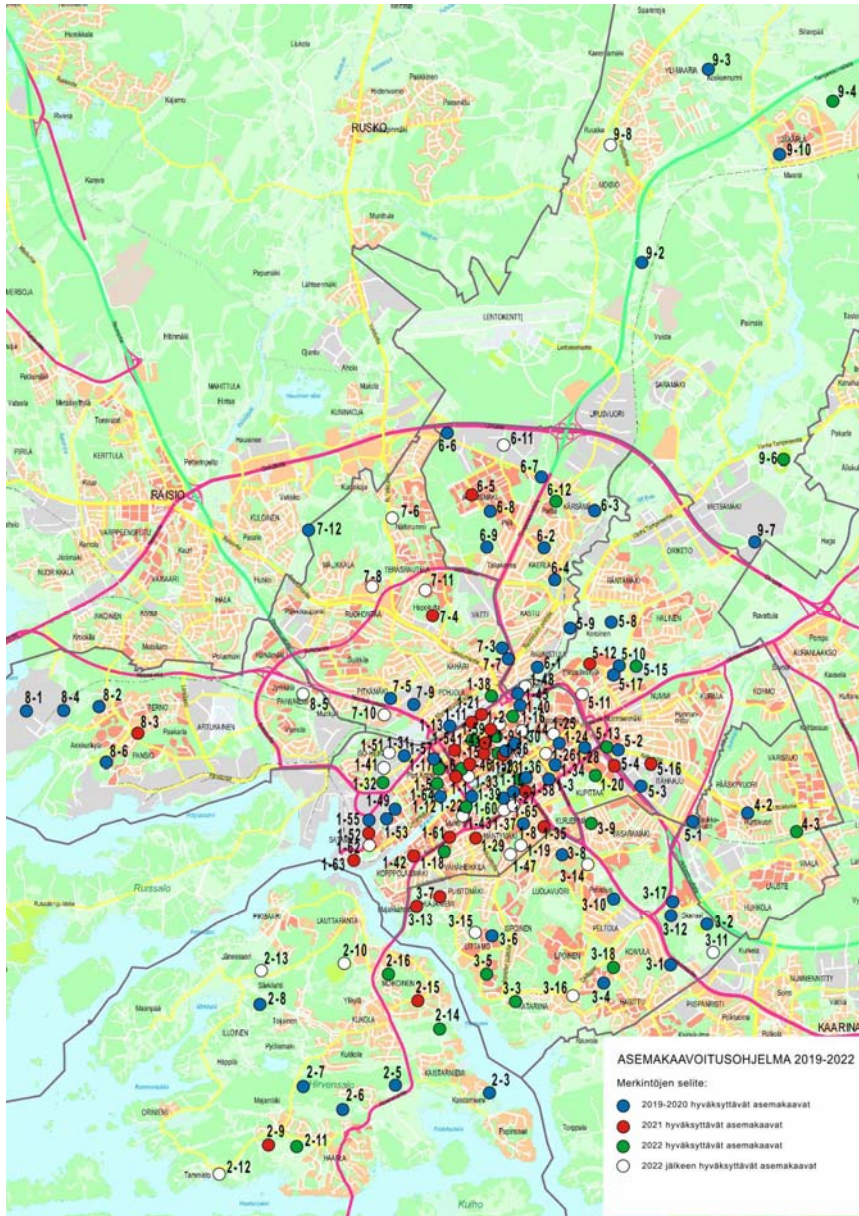
Tavoitteet

TAE 2019	TA 2019	TS 2020-2022			
2019 hyväksyttävät asemakaavat	2019 hyväksyttävät asemakaavat	2020 hyväksyttävät asemakaavat	2021 hyväksyttävät asemakaavat	2022 hyväksyttävät asemakaavat	Kauden jälkeen hyväksyttävät asemakaavat
29 kpl, joista 7 strategista*		33 kpl, joista 6 strategista*	26 kpl, joista 4 strategista*	26 kpl, joista 3 strategista*	30 kpl
KESKUSTAN KEHITTÄMINEN					
<i>*Forum (MKS)</i> 1-56		<i>Herkules/ Martinsillan kolmio II (MKS)</i> 1-60	Ajurinkatu UUSI (+ ent Valion tontti) 1-21	<i>*Aninkainen/ Matkakeskus</i> 1-38	Asesepänkatu 1-43
<i>*Turku ratapiha (MKS)</i> 1-13		<i>Kauppaopisto (MKS)</i> 1-34	Aurakatu 6 UUSI 1-23	<i>*Kauppahallin kortteli</i> 1-50	Cygnaeuksen koulu 1-2
Luostarinkatu 5 1-36		<i>Kerttulireuna/ Hämeenkatu, Vähä-Hämeenkatu (MKS) (2018)</i> 1-24	<i>Freya-kortteli/ Kristiinankatu 10A, Humalistonkatu 3b, 3c (MKS)</i> 1-15	Aninkaisten konserttitalo 1-16	Eerikinkatu 32-34 1-33
<i>Puutarhakatu 55 (MKS)</i> 1-53		<i>Linnanrinne (MKS)</i> 1-12	Munkkikortteli/ Humalistonkatu 8a ja 8b (MKS) 1-7	Kakolankatu (MKS) 1-5	Hector ja Diana/ verohallinto 1-44
<i>Rauhankatu 19-21 (MKS)</i> 1-57		Mikron tontti 1-28	Kaskenkatu 9-11 (MKS) 1-58	Lohikäärme-kortteli/ Koulukatu-Ursininkatu (MKS) 1-6	Helsinginkadun kaari II 1-48
Sirkkalan koulu 1-3		<i>Merenkulkuoppilaitos (MKS)</i> 1-49	Kauppiaskatu 11-13 (MKS) 1-59	Martinkatu 5 UUSI 1-22	Hovioikeudenkatu 3 UUSI 1-26
<i>Helsinginkadun kaari (MKS)</i> 1-45		Mooriankunnas (MKS) 1-8	Keskuspaloasema 1-1	Puutarhakatu 9a UUSI 1-4	Itäinen Pitkäkatu 45/Samppalinnan koulu 1-37
		<i>*Parkin alue (MKS)</i> 1-40	Klassikon koulu 1-46	Puutarhakatu 28 UUSI 1-17	Kerttulinkatu (MKS) 1-25
		Sepänkatu 1 1-39	Liskokortteli/ Ratapihankatu 36, (MKS) 1-11	Sirkkalankatu 27/ NMKY UUSI 1-10	Käpytie - Vähäheikkiläntie 1-47
		<i>Sirkkalankatu 35-Sepänkatu 2 (MKS)</i> 1-27	Mäntymäen sairaala-alue 1-35	Tonttumäki-Daniel Hjortin katu 1-18	Linnankatu 45 UUSI 1-64

		<i>Österblad (MKS) (2019)</i> 1-30	Rauhankatu 14b (MKS) 1-54	Yliopistonkatu 17 ja 21 (MKS) 1-9	<i>Luolavuorentie 7a</i> 1-19
			Stålarinkatu 45, Häkkisen konepaja (MKS) UUSI 1-42		Sepänkatu 7 UUSI 1-65
			Tervahovinkatu 12 (MKS) 1-61		Uusi konserttitalo UUSI
			Vanha Norssi (Steinerkoulu) 1-29		
KAMPUS TIEDEPUISTO					
<i>Paljetie (MKS)</i> 5-2		*Itäharjun liittymä 5-3	*Itäharjun kärki ja Kupittaaan kansi (MKS) 5-4	Tempo II (MKS) 5-13	
			*Itäharjun Voimakatu (MKS) 5-16	Tahkonaukio (MKS) 1-20	
LINNAKAUPUNKI					
* KIRSTINPUISTO (MKS)		*Aurigan ympäristö (MKS) UUSI 1-55	*Tullin ympäristö (MKS) 1-52	*Vaasanpuisto 1-32	Akselintie etelä (MKS) 1-41
			*Linnanniemi, UUSI 1-63		Akselintie pohjoinen (MKS) 1-51
SKANSSI					
* <i>Skanssinmäki (MKS)</i> 3-12		*Itä-Skanssi 3-2			Eteläskanssi 3-11
*Skanssinkolmio 3-17					
LOGICITY					
*Mustasuo 9-2					
HALISTENVÄYLÄ					
Koroisten siirtolapuutarha 5-9		*Koroinen 5-8			
BLUE INDUSTRY PARK					
*Meyer Turun telakka, vaihease- makaava 8-1		*Blue Industry Park 8-4			

TAE 2019	TA 2019	TS 2020-2022				
MUUT PALVELUALUEITTAIN						
2019 hyväksyttävät asemakaavat	2019 hyväksyttävät asemakaavat	2020 hyväksyttävät asemakaavat	2021 hyväksyttävät asemakaavat	2022 hyväksyttävät asemakaavat	Kauden jälkeen hyväksyttävät asemakaavat	
2 Saaret						
Kaistarniemi III jatko 2-3		Friskalan kartano 2-5	Honkaistentie 68-70 2-15	Haarlanlahti 2-11	Margareetta 2-12	
Karhunahde 2-6		Metsola (MKS) 2-7	Harkkionmäki (MKS) 2-9	Sorttamäki ja Uittamon silta 2-14	Päivärinne 2-13	
		Särkilähti (MKS) 2-8		Lumimarjankuja 17 UUSI 2-16	Syvälähti (MKS) 2-10	
3 Skanssi - Uittamo						
<i>Kannuskatu, Uittamon uimahalli (MKS)</i> 3-6		Kaarningon pumppaamo 3-1	Heikkilän kasarmi (MKS) 3-13	Rusthollinrinne 1 UUSI 3-5	Honkamäenpuisto 3-14	
<i>Haritun koulutontti / Koivulankal- lio/ TVT (2020)</i> 3-4		<i>Kaupunginpuutarhan alue</i> 3-10	Korpilahdentie (MKS) 3-7	Syreenikuja 3-9	Jalustinkatu 8 3-15	
		Virvoituksentie, Luolavuoren van- hainkoti 3-8		Jagellonicankatu 17 3-3	<i>Katariinakoti (MKS)</i> 3-16	
				Eteläkaaren kauppa UUSI 3-18		
4 Varissuo-Lauste						
<i>Fasaanikatu (MKS)</i> 4-2				Itäkaari 4-3		
5 Nummi-Halinen						
<i>Munkkionkuja (MKS)</i> 5-1		Uhrimäki/ TYS (MKS) 5-10	Kuikkulankenttä/ TYS (MKS) 5-12	Vesilaitoksen tontti 5-15	Caribia/Nummen keskuspuisto (MKS) 5-11	
<i>Simolankatu 37</i> 5-17						
6 Runosmäki-Raunistula						
<i>Hiidenvartti/ Ristinpaltankatu</i> 6-3		<i>Kairialankatu/ TVT (MKS)</i> 6-4	Piiparinpolun varsi, Runosmäki UUSI 6-5	Paltanpuisto 6-12	<i>Tiemestari (2018)</i> 6-11	
<i>Impivaaran tenniskeskus</i> 6-9		Kärsämäen urheilupuisto (MKS) 6-2				

Liljalaakson kauppahanke/ Kuninkojankaari (MKS)	6-6		Signalistin kauppa	6-8		
Ramstedtinkatu	6-1		Viiripuisto (Unhonpuistikko)	6-7		
7 Länsikeskus						
Oskarinkuja (MKS)	7-7		Kastun koulu ja Oikotie	7-3	Liinahaankatu / TVT + Varkkavuorenkatu UUSI	7-4
Pitkämäen liikekeskus	7-5		Kuloistenniitty/ Yhdystie Myllyyn (Raisio)	7-12		Piuhankatu UUSI
Pukkilan alue (MKS)	7-9					Postikeskuksen alue (MKS)
						Tammikankareentie UUSI
8 Pansio-Perno						
			Ahjokatu (MKS)	8-6	Pernon koulu	8-3
			Saarenmaankatu / TVT UUSI	8-2		Ojaranta-Jyrkkälä
9 Maaria-Paattinen						
Koskennurmi (MKS)	9-3		* <i>Topinojan kiertotalouspuisto</i>	9-7	Metsämäen ravirata	9-6
			Jäkärälä / Arkeologinkatu, Merovinkinkatu	9-10	Jäkärälän Kaila (MKS)	9-4
						Pihlajämäki
						9-8

4.6 Infrastruktuurin ylläpito

1.000 €	TOT 2017	TA 2018	TAE 2019	TA 2019	TS 2020	TS 2021	TS 2022
Tulot		3.410	3.506				
Menot		23.468	22.564				
Palkat		1.250	1.396				
Tavoitetaso yhteensä	23.757*	21.308	20.454		20.863	21.280	21.706

Kaupunkiympäristötoimiala tilaa yleisten alueiden, katu- ja viheralueiden ylläpitotyöt valtakunnallisten hoito- ja kunnossapitoluokitusten mukaisesti. Ylläpito käsittää sekä talvi- että kesäaikaisen hoidon ja kunnossapidon. Ylläpitotöiden tilaaminen perustuu kolmeen tuotekokonaisuuteen, jolla haetaan kaupunkien välistä kustannustenvertailun mahdollisuutta:

- *Perustuotteet* (12,140 milj. euroa) sisältävät pakolliset lakisääteiset tehtävät ja muut välttämättömät hoitoon liittyvät tehtävät. Perustuotteita ovat talvihoidon, viheralueiden hoito, liikennealueiden hoito, puhtaanapito sekä kalusteiden, varusteiden ja rakenteiden hoito.
- *Erillistuotteet* (9,220 milj. euroa) sisältävät muut tehtäväkokonaisuudet sekä kunnossapitotyöt. Kunnossapitotöillä pyritään hillitsemään korjausvelan kasvua. Erillistuotteita ovat katu- ja viheralueiden kunnossapitotyöt, talvihoidon erillistuote, lumen kuljetus ja lumensijoituspaikat, kunnossa- ja puhtaanapidon erillistuote, ilkkivalta ja tapahtumat, leikkipaikkojen hoito ja kunnossapito, talousmetsien hoito, ulkoilusaaret, erityisalueiden hoito, laiturit, venepaikat, vesiväylät, ulkovalaistus ja liikennevalot.
- *Erityistuotteet* (2,608 milj. euroa) sisältävät kaupunkikohtaisia tehtäviä ja palveluita, jotka eivät ole normaaleja ylläpitotehtäviä, mm. Föri, liikennekeskus ja katulämmityksen kustannukset. Erityistuotteisiin sisältyy myös infrapalveluiden ylläpitoyksikön yleiskustannukset.

Perus- ja erillistuotteilla on tuotekortit, joissa on määritelty sekä laatuun että määräaikoihin liittyvät vaateet. Kaikilla tuotteilla on oma kustannus seurantaansa. Yksilöidymmät tuotekuvaukset ja budjetit sisältyvät operatiiviseen sopimukseen. Hoitoluokituksia tarkastetaan katu- ja viheralueilla vuosittain.

* ei vertailukelpoinen

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Kaupungin tavoite 2018-2021	Toimialan tavoite TA 2019	Toimialan toimenpiteet 2019 tavoitteen edistämiseksi
Työ lisää hyvinvointia	1. Työyhteisötaidot tukevat tavoitteiden saavuttamista	1.A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> • hyödyntämällä koulutusta • antamalla tukea • luottamalla omiin alaisiin 	Lisätään esimiesten koulutusta ja tehostetaan työpaikkakokousten toimintaa seuraamalla kokousten määrää ja sisältöä.
	2. Työ on turvallista ja terveellistä - henkisesti ja fyysisesti	2.A. Työkyvyn hallinta 2.B. Vaarojen ja haittojen arviointi / riskien arviointi 2.C. Kunta 10 - tuloksien pohjalta tehdyt kehittämissuunnitelmat koskien työpaineita 2.D. Asiakasväkivallan kokemus	Malli käydään läpi työpaikkakokouksissa. Ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin havaittujen riskien hallitsemiseksi. Varmistetaan henkilökunnan määrän riittävyys suhteessa työmäärään. Järjestetään tarvittaessa työnohjausta asiakasväkivallan kohtaamiseen.
	3. Perustehtävä on mielekäs ja merkityksellinen	3.A. Annamme selkeän suunnan ja tavoitteet	Toimialan ja palvelualueiden tavoitteet käydään läpi henkilökunnan kanssa. Yksilökohtaiset tavoitteet asetetaan kehityskeskusteluissa. Mittarit työ lisää hyvinvointia-osuuteen: - Työpaikan ilmapiiri, tavoitearvo 3,5 (0-5) - Työpaineita paljon, hallintaa vähän, tavoitearvo 19,0 % (kyllä, %) - Työmäärän lisääntyminen, tavoitearvo 40 % (kyllä, paljon, %) - Asiakasväkivalta, henkinen, tavoitearvo 15,0 % (kyllä, %) - Koen työni mielekkääksi, tavoitearvo 4,60 (0-5)
Rakentava ja hallittu muutos - muutos on mahdollisuus!	4. Osaamisen turvaaminen muutoksessa	4.A. Osaamisprofiilien ajan tasalla pitäminen 4.B. Osaamisen johtamisen vuosikellon toteuttaminen	Osaamisprofiilit käydään läpi kehityskeskusteluissa. Johtoryhmien työtapoja uudistetaan. Varmistetaan substanssiosaamisen taso. Koulutussuunnitelmat laaditaan jo kehityskeskusteluiden yhteydessä.
	5. Toimintakyvyn ja tavoitteellisuuden säilyttäminen muutoksessa	5.A. Muutoksen kokeminen työssä 5.B. Työyhteisön tavoitteiden ymmärtäminen ja niiden saavutettavuus	Muutosten käsittely työpaikkakokouksissa Tavoitteiden määrittely kirjalliseen muotoon.

	6. Uudistamiskyky	6.A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	Voidaan harkita hyvien kehitysideoiden palkitsemismenettelyä. Mittarit rakentava ja hallittu muutos-osioon: - Muutokset työssä, ei vaikutusmahdollisuuksia, tavoitearvo 35 %
Parempi johtaminen	7. Päätöksenteko ja johtaminen koetaan oikeuden mukaiseksi	7.A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa	Viranhaltijapäätökset perustellaan huolellisemmin.
	8. Laadukas esimiestyö	8.A. Esimiehelle riittävä tuki tavoitteiden saavuttamisessa	Esimiesten koulutusta lisätään. Strategiset ja operatiiviset sopimukset käydään läpi johdon seminaareissa.
	9. Yhteistoiminta ja osallistaminen	9.A. Yhteistoiminta toimialoilla kunnossa 9.B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen 9.C. Strategisesti ohjatut kehityskeskustelut	Toimialan yhteistoimintaryhmän kokoukset pidetään säännöllisesti. Johtoryhmissä ja yhteistoimintaryhmässä käsiteltäviä asioita käsitellään henkilökunnan kanssa myös työpaikkakokouksissa. Esimiehille järjestetään tarvittaessa koulutusta kehityskeskusteluiden käymiseen. Mittarit parempi johtaminen-osioon: - Osallistava johtaminen, tavoitearvo 4,00 (0-5, mitä suurempi arvo, sitä enemmän) - Kohtelun oikeudenmukaisuus, tavoitearvo 3,85 (0-5 mitä suurempi arvo, sitä enemmän) - Yksilökehityskeskustelujen käyminen, tavoitearvo 77 % (kyllä, %)

6 Tunnusluvut

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
VOLYYMI								
Hyväksytyt asemakaavat yhteensä (lkm), merkittävät (kv)	12	9	19	11	15	13	12	9
Hyväksytyt asemakaavat yhteensä (lkm), vähäiset (ltk)	12	7	4	8	7	8	11	11
Hyväksytyjen asemakaavojen (kv) sisältämä uuden ja käytötarkoituksenmuutoksen alaisen kerrosalan lisäys yhteensä (kem2)	258.505	56.015	155.635	209.790	267.080	253.750	526.250	153.400
- pientalot (AO, AP)	92.425	7.100	31.620	21.860	17.140	51.270	7.940	25.700
- kerrostalot (AK)	10.300	7.350	76.965	101.730	137.540	54.280	7.600	119.800
- elinkeinot, palvelut	155.780	41.565	47.050	86.200	112.400	148.200	510.710	7.900
Kaupungin maalle sijoittuvan hyväksytyjen asemakaavojen (kv/ merkittävät ja ltk/ vähäiset) asuinkerrosalan osuus				63 %	36 %	19 %	18 %	81 %
Hyväksytyjen asemakaavojen asuinkerrosalan sijoittuminen tiivistyväälle kestävä kaupunkirakenteen vyöhykkeelle	29 %	80 %	78 %	86 %	89 %	93 %	54 %	51 %
Jalankulun määräindeksi, indeksi 2017=100					100,8	ei laskettu	ei laskettu	100,0
Pyöräilyn määräindeksi, indeksi 2017=100					97,6	ei laskettu	ei laskettu	100,0
Autoliikenteen määräindeksi, indeksi 2017=100					ei laskettu	ei laskettu	97,3	100,0
Seudullisen joukkoliikenteen matkamäärät, indeksi 2017=100					ei verrannollinen	90,3	95,0	100,0
LAATU JA VAIKUTTAUVUUS								
Tyytyväisyys (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä)								
- liikennealueiden ylläpito* (vertailukunnat v2004-2017: 3,31) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,34	3,15	3,24	3,23	3,47	3,27	3,34	3,37
- puistojen hoito* (vertailukunnat v2004-2017: 3,41) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,37)	3,27	3,25	3,30	3,31	3,50	3,47	3,43	3,50
- rakennetun ympäristön viihtyisyyteen ja kauneuteen**	-	-	3,46	-	3,61	3,74	3,57	3,77

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
(vertailukunnat v2004-2017 3,46) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,56)								
- asuntojen, työpaikkojen ja palvelujen sijoitteluun ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,37) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,31)	-	-	3,22	-	3,13	3,35	3,28	3,53
- rakennetun ympäristön valvontaan ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,28) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,26)	-	-	3,29	-	3,27	3,40	3,31	3,37
- liikenneoloihin jalankulkijan kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,90)				kysymys jaettu, aiemmin kevytliikenne			3,77	3,96
- liikenneoloihin pyöräilijän kannalta ** (vertailukunnat v2017: 3,77)				kysymys jaettu, aiemmin kevytliikenne			3,26	3,24
- liikenneoloihin autoilijan kannalta ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,82) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,79)	-	-	3,73	-	3,79	3,82	3,89	3,88
- julkisen liikenteen hoitoon ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,60) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,96)	-	-	3,92	-	4,02	4,09	4,11	4,16
- ilman laadun hoitoon ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,53) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,46)	-	-	3,26	-	3,72	3,78	3,63	3,87
- luonnonsuojelun hoitoon ** (vertailukunnat v2004-2017: 3,54) (Turku keskiarvo v2004-2017: 3,55)	-	-	3,38	-	3,66	3,64	3,67	3,80
*Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely (FCG), **Kaupunki- ja kuntapalvelut -kysely (FCG)								
Kaupunkikeskustan elinvoimaisuus: elinvoimaluku = lauantaiyritysten määrästä vähennetään tyhjät liiketilat, joka suhteutetaan kunnan asukaslukuun (x1000) (vrt. v2016 Tampere 3,724, Helsinki 2,756 ja 17 kunnan keskiarvo 2,98)							3,581	3,83
Kaupunkikeskustan elinvoimaisuus: Liiketilojen täyttöaste (vrt. v2016 Tampere 93,2 %, Helsinki 95,3 % ja 17 kunnan keskiarvo 88,2 %)							89,7 %	91,65 %
Keskustan suuralueen väkiluku 31.12.	49.536	50.054	50.684	51.558	53.004	53.443	54.490	55.503
Asemakaavoitetun alueen pinta-ala (km ²)	9692,76 +141,67	9702,88 +10,13	9728,27 +25,39	9731,75 +3,48	9751,64 +19,89	9767,54 +15,90	10131,74 +364,20	10167,13 +35,4
Asemakaavapäätöksistä tehdyt valitukset (lkm)	3	2	8	5	6	5	5	5
Asemakaavapäätösten pitävyys, % (ratkaisujen lkm)	100 % (4 kpl)	92 % (3 kpl)	100 % (5 kpl)	100 % (5 kpl)	95 % (7 kpl)	100 % (8 kpl)	100 % (4 kpl)	95 % (5 kpl)

Tunnusluku	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Asunnot: lukumäärä, yhteensä	105.919	106.981	108.151	109.342	110.608	111.600	113.769	115.209
- pientaloissa, %	25,8	25,6	25,6	25,6	25,7	25,5	25,6	25,4
- kerrostaloissa, %	72,4	72,7	72,8	72,8	72,7	73,0	72,9	73,1
- muut, %	1,8	1,7	1,6	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5
Liikenneonnettomuuksissa loukkaantuneiden määrä (henkilöä)	242	241	189	201	190	192	209	183
Henkilöautotiheys (henkilöautoa/ 1000 asukasta)	411	414	413	411	409	409	409	412
- liikennekäytössä	459	466	469	471	471	473	478	485
- rekisterissä								
Kasvihuonepäästöjen määrä (kt CO ₂ ekv/vuosi)				1147,2	1164,4	988,7	988,3	972,2 (enn.)
Hengitettävien hiukkasten vrk-raja-arvojen ylityspäivät				8	0	8	2	3
Materiaalikierrätys ja jätteiden hyötykäyttö								
- Yhdyskuntajätteestä hyödyntämiseen yhteensä						90,4 %	98,7 %	98,2 %
- Yhdyskuntajätteestä materiaalihyödyntämiseen						18 %	18,7 %	19,6 %
- Yhdyskuntajätteestä energiahyödyntämiseen						72,4 %	79,9 %	78,6 %
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KATTAVUUS								
Ympäristöterveyden suunnitelmallisten tarkastusten osuus vastaavista toteutuneista tarkastuksista (% , toteutunut/ tarkastukset yhteensä)				71 % 1283/ 1819	64 % 1255/ 1976	58 % 891 / 1534	55 % 829 / 1512	53 % 983 / 1869
Elintarvikevalvonnan valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (% , toteutunut/ suunnit.)				24 % 757 / 3164	25 % 780 / 3164	22 % 694 / 3140	18 % 635 / 3623	35 % 690 / 1959
Terveydensuojelun valtakunnallisen suunnitelman toteutuminen (% , toteutunut / suunnit.)				87 % 327 / 374	68 % 292 / 432	75 % 153 / 204	97 % 193 / 200	78 % 229 / 292
TUOTTAVUUS JA TEHOKKUUS								
Ulkoisen rahoitus ympäristönsuojelun tutkimus- ja kehittämistoimintaan				169.000	122.000	17.000	65.000	110.000
Asemakaavoituksen kesto (mediaani) käynnistämisestä hyväksymiseen (kv), kk	20,9	21,4	23,5	24,2	29,5	29,3	25,9	29,9

7 Muut kaupunkitason ohjausasiakirjat

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma	Tavoitteet ja toimintapolitiikka rakennetun ympäristön laadun parantamiseksi.
Asunto- ja maankäyttöohjelma > Asunto- ja maapolitiikan periaatteet	Uudistetut asunto- ja maapolitiikan periaatteet valmistelussa, tuodaan valtuuston käsiteltäväksi syksyllä 2018.
Infranhankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje	Infran investointiohjelma.
Itämerihaasteen toimenpideohjelma	Ohjaa ja koordinoi Turun kaupungin Itämeritoimenpiteitä vuosina 2014-2018. Päivitys valmisteilla, kh:n käsittelyyn syksyllä 2018.
Jätehuoltopoliittinen ohjelma Lounais-Suomessa 2017-2022	Jätehuoltopoliittisessa ohjelmassa esitetään, miten jätehuolto on järjestetty Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n osakunnissa sekä asetetaan tavoitteet ohjelmakaudelle 2017-2022.
Kehittämismalli	Turun kaupungissa kehittäminen perustuu kaupungin kehittämismalliin (Kh 29.9.14, § 368). Peruskaupunki noudattaa kehittämismallia kaikessa kehittämisessä.
Keskustan kehittäminen	Keskustan kehittämisen tavoitteet, suuntaviivat ja pääteemat. Kärkihankkeella tavoitellaan kokonaisvaltaista ja kestävää kaupunkikehitystä. Keskustavisio 2050 tarjoaa suunnan keskustan kokonaisvaltaiselle kehittämiselle pitkälle tulevaisuuteen. Kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa. Kärkihankkeen toteuttaminen aloitetaan käynnistämällä 10 toimenpidettä (kv 14.5.2018). Keskustan kehittämisen painopistealueet toimenpidekokonaisuuksineen muodostavat kärkihankkeen toimenpideohjelman rungon vuosina 2018-2021 (kh 13.8.2018 § 288).
Maakuntakaava	Turun kaupunkiseudun maankäytön ja kaupan ohjaus. Taajamien maankäytön, palveluiden ja liikenteen vaihemaakuntakaava, hyväksytty maakuntavaltuustossa 11.6.2018 (valitusprosessi käynnissä, ei lainvoimainen). Vuonna 2004 vahvistettu maakuntakaava ohjaa maankäytön suunnittelua muilla alueilla.
Maakuntastrategia	Maakunnan kehittämisen pitkän aikavälin hankkeet.
Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimus 2016-2019	Kuntien ja valtion yhteinen tahtotila ja toimenpiteet rakennemallin toteuttamiseksi.
Maankäytön ohjausmalli	Maankäytön ohjausmalli valmistelussa, tuodaan kh/kv käsittelyyn 2018.
Meluntorjunnan toimintasuunnitelma	Sisältää pitkän ajan suunnitelman melun aiheuttamien haittojen vähentämiseksi sekä ehdotukset keskeisimmistä meluntorjuntatoimista vuosille 2013-2018. Päivitys valmisteilla, kh:n käsittelyyn kesäkuussa 2018.
Rakennusperintöohjelma	Linjaus rakennetun ympäristön vaalimisen ja rakennusuojelun periaatteista, joita sovelletaan ohjeellisena rakennettua ympäristöä koskevissa suunnitelmissa, toimenpiteissä ja päätöksissä.

Smart and Wise Turku	Kärkihanke 2017–2021. Uusien datan hyödyntämiseen perustuvien toimintamallien luominen siten, että asukkaat, asiakkaat ja sidosryhmät ovat aktiivisesti mukana muutoksessa. Toteutussuunnitelma (kv 14.5.2018). Kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa. Kärkihankkeen etenemisen ja tuotosten vaikuttavuuden seurantamittarit (kh 18.6.2018 § 249).
Sopimus seudullisesta joukkoliikenteestä	Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.
Sopimus yhteisestä jätehuoltolautakunnasta	Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta.
Tilastrategia	Säätää kaupungin tilan käyttöä ja omistamista. Päivityksen on tarkoitus valmistua 2018.
Tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje	Toimitilojen investointiohjelma.
Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029	Turun kaupungin ilmastosuunnitelma 2029 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 11.6.2018 § 142. Suunnitelma on huomioitava ohjaavasti toimialojen ja konserniyhteisöjen toiminnan ja talouden suunnittelussa ja toteutuksessa vuosittain.
Turun kaupunkiseudun asunto- ja maapoliittinen ohjelma liitteenään Turun kaupungin kaavoitus- ja toimenpideohjelma rakennemallin toteuttamiseksi	Seudun kunnat ovat sopineet yhteisistä maapoliittian toteuttamisperiaatteista ja toimenpiteistä yhteisvastuullisen asuntopoliittian toteuttamiseksi (2014–2017). Ohjeellisena noudatettava. Päivitetyt ohjelmat tuodaan valtuuston käsittelyyn 2018.
Turun kaupunkiseudun rakennemalli 2035	Kaupunkiseudun kilpailukyvyä ja vetoa edistäminen, väestö- ja työpaikkatavoitteet ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen vuoteen 2035 asti.
Turun seudun (rakennemallialueen) liikennejärjestelmäsuunnitelma 2035	Seudun liikennejärjestelmän kehittämisen suuntaviivat, pääteemat ja toimenpiteet. Ohjeellisena noudatettava. Ohjelman toteuttamiseksi laaditaan vuonna 2018 toimenpideohjelma Turun liikennejärjestelmän kehittämiseksi.
Turun Tiedepuisto	Kupittaa-Itäharjun alueen kehittämisen tavoitteet, suuntaviivat ja pääteemat. Kärkihankkeen tavoitteena on luoda uusilla verkostomaisilla toimintamalleilla kansainvälisesti kiinnostava ja rohkean kokeileva osaamiskeskittymä, joka on toiminnoltaan monipuolinen ja logistisesti vetovoimainen. Turun Tiedepuiston Masterplan 2050 antaa suunnan alueen kokonaisvaltaiselle kehittämiselle pitkälle tulevaisuuteen. Kärkihanke ohjaa kulloinkin toimivaltaisen toimielimen ja viranhaltijan valmistelua ja päätöksentekoa. Kärkihankkeen toteuttamista ja suunnittelua ohjaavat kv 14.5.2018 hyväksymät 10 periaatetta. Kh päätti 18.6.2018 § 265 hyväksyä Itäharjun kolmion osalta masterplanin mukaisen kehittämissuunnitelman päätöksen liitteen 2 mukaisessa muodossa ohjeellisena noudatettavaksi.
Vesihuollon kehittämissuunnitelma	Sisältää alueet, jotka on tarkoitus saattaa vesihuoltolaitoksen vesijohto- ja viemäriverkoston piiriin. Päivitetty suunnitelma valtuustokäsittelyyn 2018, kun yleiskaava 2029:n luonnos on hyväksytty.
Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma	Kolmivuotisen suunnitelman pohjalta laaditaan vuosittainen valvontaohjelma, jonka perusteella toteutetaan vuosittain ympäristönsuojelulain, vesilain, jätelain ym. ympäristölakien valvontaa toimialalla. Voimassa oleva suunnitelma 2015-2017. Päivitetty suunnitelma tuodaan rakennus- ja lupalautakunnan käsittelyyn keuhällä 2018.
Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2015–2019	Viisivuotisen ohjelman perusteella laaditaan vuosittain ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, jonka perusteella toteutetaan elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka- ja eläinlääkintähuoltolakien valvontaa toimialalla.